

Kulturní andragogika a její aplikace v praxi

Romana Hanousková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Romana Hanousková**
Osobní číslo: **H11079**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů
v neziskové sféře**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Kulturní andragogika a její aplikace v praxi**

Zásady pro vypracování:

Studium odborné literatury.

Vymezení teoretických východisek z oblasti kulturní andragogiky a profesních kompetencí andragoga.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníků.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Vyvození závěrů na základě výsledků, shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BALVÍN, Jaroslav. Pedagogika, andragogika a multikulturalita. Praha: Hnutí R, 2012. ISBN 978-80-86798-07-3.

BENEŠ, Milan. Andragogika. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2580-2.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

PALÁN, Zdeněk. Základy andragogiky. Praha: Vysoká škola Jana Ámose Komenského, 2003. ISBN 80-86723-03-8.

PRUSÁKOVÁ, Viera. Základy andragogiky I. Bratislava: Gerlach Print, 2005. ISBN 80-89142-05-2.

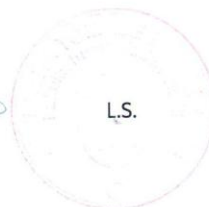
Vedoucí bakalářské práce: **doc. PhDr. Mgr. Jaroslav Balvín, CSc.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **22. ledna 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 22. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 14. 6. 2014

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené zájemcem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybnějiho projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje kulturní andragogice jako jedné z mnoha aplikovaných andragogických disciplín se zaměřením na její aplikaci v praxi. Teoretická část charakterizuje obor andragogika a pojem kultura ze všeobecného hlediska a objasňuje jejich vzájemný vztah a kooperaci. Dále se práce především zaměřuje na vzdělávání dospělých prostřednictvím kulturních a multikulturních festivalů a specifikuje jejich postavení v oblasti kultury a vzdělávání.

Praktická část je zaměřena na konkrétní kulturní akci – festival „Týden židovské kultury“ v Holešově, jeho důležitost a prospěch ve vzdělávání dospělých. Pro výzkumné šetření bylo využito dotazníkové šetření, ve kterém jsme zjišťovali, zda prostřednictvím festivalu „Týden židovské kultury“ je možné vzdělávat dospělé jedince.

Klíčová slova:

Andragogika, festivaly, kulturní andragogika, kompetence andragoga, kultura, multikulturalita, vzdělávání dospělých.

ABSTRACT

The thesis deals with cultural andragogy as one of the many Andragogical applied disciplines with a focus on its application in practice. The theoretical part describes the concept of adult education and culture from a general perspective and explains their relationship and cooperation. Further work is mainly focused on adult learning through cultural and multicultural festivals and specifies their position in the field of culture and education.

The practical part is focused on a specific cultural event - Festival "Week of Jewish Culture" in Holešov, its importance and the benefits of adult education. For research survey questionnaire was used, in which we investigated whether through the festival "Week of Jewish Culture" can educate adults.

Keywords:

Adult education, festivals, cultural adult education, competence Andragogy, culture, multiculturalism, adult education.

Ráda bych vyjádřila poděkování vedoucímu mé bakalářské práce doc. PhDr. Mgr. Jaroslavu Balvínovi, CSc. za odborné a cenné rady. Velké poděkování patří také všem respondentům za jejich ochotu při realizaci empirické části této práce.

V neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům za podporu a pomoc, kterou mi během celého studia poskytovali.

Motto: *Vzdělání je schopnost porozumět druhým.*

J. W. Goethe

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM.....	11
1.1 O POUŽITÉ LITERATUŘE.....	11
1.2 VZTAH TÉMATU K ANDRAGOGICE	12
1.3 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	13
2 VZTAH MEZI ANDRAGOGIKOU A KULTUROU.....	17
2.1 ANDRAGOGIKA A KOMPETENCE ANDRAGOGA	17
2.2 KULTURA A KULTURNÍ ANDRAGOGIKA.....	23
2.3 MULTIKULTURALITA.....	24
3 FESTIVALY	27
3.1 DRUHY FESTIVALŮ	27
3.2 TÝDEN ŽIDOVSKÉ KULTURY	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	36
4.1 VÝZKUMNÝ CÍL	36
4.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	36
5 METODY VÝZKUMU	37
5.1 VÝZKUMNÝ SOUBOR	37
5.2 ORGANIZACE VÝZKUMU.....	37
5.3 ZPRACOVÁNÍ DAT.....	38
6 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT.....	39
7 SHRnutí VÝZKUMU	55
8 DISKUSE A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	57
9 ZÁVĚR.....	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	64
SEZNAM TABULEK.....	65
SEZNAM GRAFŮ	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	67

ÚVOD

Od pradávných věků se lidé vzdělávali. Právě vzdělávání se prolíná celými dějinami lidstva v různých formách, až se vyvinulo do podoby, kterou známe dnes. V dnešní době je vzdělávání nutností a bez něj člověk nedovede vést kvalitní a smysluplný život, protože na trhu práce by neobstál. V posledních letech se rozšiřují možnosti dalšího vzdělávání jak ze strany zaměstnavatele, tak ze strany zaměstnance. Zaměstnavatel se snaží zvyšovat potenciál svého pracovníka, aby byly využity veškeré jeho schopnosti a dovednosti. Na druhé straně se pracovník, nebo žadatel o práci snaží zvyšovat svou kvalifikaci a učí se novým věcem, které jsou v době technologického pokroku nezbytné.

Stále častěji se také setkáváme se zájmovým vzděláváním. Lidé se vzdělávají prostřednictvím svých zájmů a koníčků a čerpají z nich své znalosti, které nadále upevňují a prohlubují. Okruh zájmů se zvyšuje jak s technologickou vyspělostí, tak se svobodou a „otevřenou“ západní Evropou, která pro nás byla po dlouhá léta velkou neznámou. Za dvacet let jsme se seznámili s pojmy a obory, které byly pro většinu lidí tabu. Zajímáme se o ekologii, cizí kultury, kulturu jako takovou, sociální problematiku, zdravý životní styl a ve všech těchto a jiných tématech hledáme smysl existence a vybíráme si způsob života, kterým se chceme ubírat. Pro správné nasměrování proto potřebujeme co nejpřesnější informace, kterých se nám dostává v různých formách jako například semináře, přednášky, workshopy, festivaly, besedy, školy a další. Pracujeme s odborníky a znalými lidmi, kteří jsou vzdělávání k tomu, aby toto vzdělávání předávali dále.

Pro naši práci jsme si vybrali téma vzdělávání v rámci festivalu „Týden židovské kultury“. Tento festival má v našem regionu velmi silnou tradici a je věhlasnou kulturní aktivitou. Nejen z toho důvodu, že Holešov byl v historii městem, kde bydlela široká židovská komunita, ale také proto, že máme stále na paměti hrůzy 20. století. Festival se snaží lidem přiblížit nejen historii, ale také způsob života a smýšlení Židů, aby nedocházelo ke xenofobii a rasové nesnášenlivosti, která často pramení z neznalosti a nevzdělanosti.

V současné době se snad již každý člen naší společnosti setkal s určitou formou xenofobie či rasismu. Myslíme si, že právě proto je velmi důležité lidem ukázat, že není třeba se cizích lidí, kultur a jejich tradic i zvyků obávat. Pokud však člověk nemá možnost danou kulturu blíže poznat, je těžké se s ní také sblížit nebo ji alespoň tolerovat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM

Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje především na vysvětlení pojmů a teorií. K získání potřebných informací sloužila odborná literatura, jako jsou monografie, sborníky, periodika a také internetové zdroje. Teorii uvádíme pomocí odkazů v textu neboli citací, a to přímé citace i parafrázování prostřednictvím Harvardského systému (metoda prvku a data).

1.1 O použité literatuře

Téma bakalářské práce bylo uchopeno prostřednictvím několik podstatných knih, které propojují teoretickou část s výzkumem. Důležitým faktem je danou problematiku nastudovat a následně ji využít v praxi. K tomu sloužila kniha Zdeňka Palána a Tomáše Langer (2008) „Základy andragogiky“, která podává ucelený pohled na andragogiku a kulturní andragogiku. Doplnující informace podávají i skripta Ivety Bednařikové (2010) „Kapitoly z andragogiky 1“. Tato publikace vysvětluje základní pojmy a odkazuje k další prohlubující literatuře. Andragogickou tematiku jasně vystihuje i velmi přehledná monografie od Milana Beneše (2008) „Andragogika“. Vzdělávání dospělých nám ozřejmila kniha Milady Rabušicové a Ladislava Rabušice (ed. 2008) „Učíme se po celý život“. Zajímavé poznatky z příspěvků různých autorů nalezneme i ve sborníku „Kurikulum andragogiky“, publikovaného Univerzitou Palackého v Olomouci (2003).

Pojmem kultura a multikulturalita se zabývá značné množství publikací. Pro naši práci jsme využili knihu Jaroslava Balvína (2012) - „Pedagogika, andragogika a multikulturalita“ a knihu Hany Horákové (2012) „Kultura jako všelék“. Význačným dílem je zajisté „Sociologie“ (1999) od Anthonyho Giddense, jež je významnou knihou v mnoha směrech a oborech. Značné poznatky a informace týkající se kompetencí andragoga jsme získali z publikace „Vzdělávání a rozvoj podle kompetencí“ od Jaroslava Vetešky a Michaely Tureckiové (2008).

V oblasti multikulturních a žánrových festivalů jsme čerpali převážně z internetových zdrojů, jelikož nabídka se každým rokem mění a je nestálá. Uvádíme několik festivalů, které platí za stálice na kulturním poli, ale také se zmiňujeme o menších a méně známých festivalech, které mají ambice stát se uznávanou kulturní a mnohdy i vzdělávací událostí.

Charakteristiku kulturní akce - festival „Týden židovské kultury“ v Holešově jsme doplnili historií židovského národa, popsanou v knize od Paula Johnsona (2007) „Dějiny židovského národa“.

Potřebné informace k empirické části jsme zpracovávali z publikace Miroslava Chrásky „Metody pedagogického výzkumu“ (2007) a z publikace Petera Gavory „Úvod do pedagogického výzkumu“ (2008). Jazykovou a stylistickou správnost jsme ověřovali v několika stěžejních publikacích: „Tezaurus českého jazyka“, „Nový akademický slovník cizích slov“ a „Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost“.

1.2 Vztah tématu k andragogice

Pojetí kultury je velmi široké a v andragogice má i kultura své vymezení, ač se nejedná o pevné a ustálené propojení, vztah kultury k andragogice se vyvíjí a má rozvíjející se tendence. Kulturní, multikulturní a žánrové festivaly mají v dnešní společnosti nezastupitelné místo. Prolínání mnohých kultur je patrné i v běžném chodu dnešní populace. Žijeme v multikulturním světě a už i děti na základní škole vědí, co je multikultura.

V rámcovém vzdělávacím programu je tolerance k jiným národnostem a etnikům patrná hned v několika vyučovacích předmětech. Andragogika by měla dospělým lidem poskytovat odbornější a náročnější vědomosti a návyky, které vedou k toleranci a naopak odstraňují xenofobii. Pro pochopení odlišné kultury však potřebujeme určité informace, aby nedocházelo k negativnímu postoji z důvodu nepochopení pramenícího z neznalosti. V tomto směru má andragogika nezastupitelnou pozici, protože působí na člověka již zralého, s určitými životními zkušenostmi, s rozhledem, ale také na člověka, který se svobodně rozhoduje a má vytvořený žebříček hodnot, který by se měl zakládat na určitých etických základech.

Andragogické působení prostřednictvím multikulturních a žánrových festivalů se jeví jako vhodná a nenucená forma vzdělávání, která zvýší povědomí občanů o dané problematice.

1.3 Vymezení základních pojmů

Pojmosloví je základem každé odborné práce. Pro naši potřebu bylo podstatné vymezit ty pojmy, se kterými budeme nadále pracovat, a budou se objevovat v celé naší práci. Jedná se především o pojmy: andragogika, vzdělávání dospělých, celoživotní učení, kultura, multikulturalita a festival.

Začít musíme samozřejmě s termínem **andragogika**. V jiných zemích se neuzívá pojem andragogika, ale další vzdělávání popřípadě vzdělávání dospělých. Avšak tento pojem je znám již ze starověkého Řecka, kdy „andros“ znamenal muž či dospělý. Právě v Řecku se rozvinulo vzdělávání dospělých, ač je také známo z dob Egypta a tamějšího vzdělávání kněží a lékařů. Z dob řecké vzdělanosti si zde připomeneme Platonovu akademii, Aristotelovo učiliště a také Alexandrijskou školu učenců. Tento starověký rozvoj vzdělání přibrzdil středověk, který do jisté míry potlačil vzdělávání před válkou a dobýváním. Až při vzniku univerzit zažívá vzdělávání jistou renesanci. Vzdělávání dospělých se rozmáhá v 19. století s rozvojem průmyslu.

Beneš uvádí, že *samostatný pojem andragogika je umělou kreací, která vznikla později než první organizované formy vzdělávání dospělých. Poprvé ho pravděpodobně použil německý vysokoškolský učitel Kapp ve své v roce 1833 publikované knize o výchovných myšlenkách v Platonově filozofickém díle* (Beneš, 2003, s. 14).

Slovník cizích slov nám říká, že andragogika je *pedagogická disciplína zabývající se výchovou a vzděláváním dospělých* (Kraus a kol., 2008, s. 53). Pro naše potřeby je však zmíněné vymezení nedostatečné. Po prostudování několika publikací musíme definici značně rozšířit.

Bednaříková (2006, s. 10) uvádí, že *andragogika je věda o výchově dospělých, vzdělání dospělých a péči o dospělé, respektující všestranné zvláštnosti dospělé populace a zabývající se její personalizací¹, socializací² a enkulturací³.*

---

¹ „Personalizace – utváření a kultivace osobnosti jako individuální, konkrétní společenské bytosti“ (Bednaříková, 2006, s. 10).

² „Socializace – proces osvojování specifických forem chování a všestranného začleňování se do společnosti“ (Bednaříková, 2006, s. 10).

³ „Enkulturatione – vědomá nebo nevědomá integrace jedince s kulturou, která jej obklopuje“ (Bednaříková, 2006, s. 10).

Dle Beneše (2003, s. 13) je andragogika *vědní obor v systému věd o výchově a vyučování, zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých; studijní obor v programu pedagogických věd, sloužící přípravě budoucích odborníků v oblasti vzdělávání dospělých.*

Andragogika nemá za úkol zkoumat člověka, jako je tomu u jiných humanitních věd, ale jejím cílem by mělo být pomáhat člověku v mnohých životních situacích.

Vzhledem k tomu, že andragogika je poměrně mladá disciplína, její výklad se mezi mnohými autory liší a na jejím přesném vymezení se stále pracuje. Plesková (2003, s. 101) uvádí, že *například Knowles chápe andragogiku jako vědu o umění pomáhat dospělým učit se, zatímco Palán jako vědu o výchově dospělých a vzdělávání dospělých, dále studijní obor připravující odborníky pro práci v oblasti výchovy, péče a vzdělávání dospělých a konečně časopis vzdělávání dospělých.*

Vzdělávání dospělých je dalším zásadním pojmem této práce, který nelze opomenout. Podle Beneše (2003, s. 19) lze vzdělávání dospělých charakterizovat jako organizovanou (sebeorganizovanou), cílevědomou a institucionalizovanou pomoc dospělému jedinci, skupinám či organizacím. Snaží se je naučit zvládat určité situace za pomoci učení. V současné době patří vzdělávání dospělých do života čím dál více lidí, ale i přesto se stále nejedná o nejpodstatnější součást jejich životů. V případě vzdělávání dospělých se tedy jedná o:

- nabídku, kterou využívá jedinec podle svých potřeb či v případě působení okolí, nejedná se tedy o nepřetržitou aktivitu,
- doprovázení, nikoliv řízení dospělého jedince.

Pro naši práci je zásadní využití andragogiky v praxi. Ve výše zmíněných definicích jsme si objasnili, že andragogika se zabývá dospělým člověkem. V této části si musíme připomenout, co je dospělý člověk. Definice tohoto stádia lidského života jsou nejednotné a můžeme na něj pohlížet z několika hledisek. Ústava uvádí, že dospělý jedinec je v 18 letech (zde se ale jedná o pasivní dospělost – většina lidí v tomto věku není zcela ekonomicky nezávislých a často ještě studují a jsou závislí na rodičích). Aktivní dospělost nastává ve věku 21 let.

Dospělým ve smyslu vzdělávání dospělých je osoba, jejíž hlavní sociální role se dají charakterizovat statusem dospělého a která zároveň ukončila svou vzdělávací dráhu ve formálním vzdělávacím systému. (Beneš, 2003, s. 15)

Tabulka č. 1 Základní znaky dospělosti

Biologická zralost	Schopnost rodičovství (plodit děti)
Citová zralost	Odpoutání se od citové závislosti na rodičích.
Mentální (psychická) zralost	Schopnost přijímat odpovědnost za výkon rolí (např. otec, manžel, pracovník, kolega, nájemník apod.)
Sociologická zralost	Schopnost identifikovat a uspokojovat své individuální sociální potřeby (např. potřebu přátelství, uznání, sounáležitosti apod.)
Sociální zralost	Ekonomická nezávislost

(Bednařiková, 2010, s. 17)

Pokud člověk dosáhne zmíněných zralostí (převážně ekonomické nezávislosti), můžeme jej považovat za dospělého, kterým se zabývá andragogika.

Celoživotní učení nás provází od narození až do konce života. V podstatě se jedná o záměrné, ale i nezáměrné získávání dovedností, vědomostí a poznatků, které nabýváme různými formami učení. Celoživotní učení je základem rozvoje celé společnosti ve všech oblastech života.

Dalším podstatným pojmem pro naši práci je **kultura**. Opět se zaměříme na výklad slovníku cizích slov, který říká, že kultura je *souhrn duchovních a materiálních hodnot vytvořených a vytvářených lidstvem v celé jeho historii* (Kraus a kol., 2008, s. 458).

Kulturu tvoří hodnoty, k nimž se lidé hlásí, normy, které dodržují, a hmotné statky, které vytvářejí. Hodnoty jsou abstraktní ideály, zatímco normy jsou konkrétní principy či zásady, o kterých se očekává, že se jimi budou řídit. (Giddens, 1999, s. 32)

Pokud se budeme blíže zabývat Giddensovou definicí, musíme doplnit, že kultura musí být vymezena v rámci etnik, náboženských skupin, národností nebo geografickou polohou. Národnosti mluví různými jazyky, vytvářejí odlišné hmotné statky a jsou vázány jinými

normami. Například rodina a postavení jejích členů je v každém etniku či náboženství jinak chápáno. Desatero nám říká „*Nesesmilníš či Nepožádáš manželky bližního svého*“. Kdežto Islám povoluje muži i několik manželek.

Dle Murphyho (1998, s. 26) se kultura rozlišuje podle toho, jak se její členové přizpůsobují společenským pravidlům – jako příklad uvádí přísné americké normy z padesátých let a ty uvolněnější a tolerantnější o dvacet pět let později.

Jak jsme se již zmínili výše, naše práce se v praktické části konkrétně zaměřuje na kulturní akci – festival „Týden Židovské kultury“ v Holešově a s ohledem na jeho tematické zaměření si musíme také vyložit pojmy: festival, multikulturalita nebo také multikultura.

Festival je společenská událost, která je organizována za nějakým účelem. Podle Slovníku cizích slov pojem festival znamená *slavnostní (zpravidla periodicky konaná) veřejná (soutěžní) přehlídka uměleckých výtvorů a výkonů (zvláště filmových, televizních a hudebních) nebo slavnostní sjezd s bohatým programem* (Kraus a kol., 2008, s. 240).

Multikulturalita, multikultura, multikulturní společnost, všechny tyto pojmy vycházejí ze stejného základu, který můžeme definovat jako soužití různých etnik, pro které, jak uvádí Hladík (2006, s. 6) jsou příznačné lišící se duchovní a materiální hodnoty.

Podle slovníku cizích slov je multikulturou rozuměna *kultura vzniklá propojením kultur různých etnik, společenství různých tradic a náboženského vyznání* (Kraus a kol., 2008, s. 539).

Multikulturalita je pojem, kterým označujeme existenci rozdílných kultur vedle sebe. *Takový stav, kdy kultury existují vedle sebe, aniž by se navzájem ovlivňovaly, je možno považovat za ideální, neboť ve skutečnosti absolutní neprolínavost kultur ve světě neexistuje.* (Balvín, 2012, s. 32)

2 VZTAH MEZI ANDRAGOGIKOU A KULTUROU

Cílem této kapitoly je blíže specifikovat andragogiku a kulturu a najít správné definice a teorie kulturní andragogiky, které nejsou jasně vymezeny. Kultura je neodmyslitelnou součástí každé společnosti a odráží se v její vzdělanosti. Zcela jistě k této vzdělanosti napomáhá i andragogika, která přispívá k rozvoji osobnosti člověka.

Někdy se kultura zužuje (chápano jako produkt umělecké tvorby) a pak je kultura spjata s takovou změnou, při které bylo využito mimořádného umu a dovedností, které nejsou mezi lidskými jedinci obvykle zastoupeny. Jsou-li využity v rámci a v mezích současných trendů, pak jsou automaticky ve společnosti přijímány, ale také se může stát, že dosažený nový stav je přístupný a srozumitelný jen některým lidem, kteří cítí jeho nadčasovost. Taková díla jsou pak ceněna dalšími generacemi. (Krninská, 2002, s. 8)

2.1 Andragogika a kompetence andragoga

Základní definice andragogiky jsme si již představili, avšak musíme zmínit i takové, které jsou pro pochopení tématu velmi potřebné. Andragogika se dá považovat za velmi „mladou“ vědu. V dřívějších dobách nebylo vzdělávání natolik rozšířeno. Studovali převážně mladí lidé a dospělý byl považován za jakousi autoritu a „studnu“ plnou vědomostí a zkušeností. Dnešní doba nám staví dospělého člověka do naprosto opačné situace. Chtíc uspět na trhu práce, musí se dospělý nadále vzdělávat, prohlubovat a zvyšovat své znalosti, protože právě trh práce je zahlcen mladými a často velmi výkonnými pracovníky. Již neplatí, že nasbírané zkušenosti jsou nejpodstatnějším artiklem zaměstnance. Mezi základní dovednosti pracovníka patří práce s počítačem a jiným elektronickým zařízením. Často je požadována znalost alespoň jednoho cizího jazyka a samozřejmě vysoké pracovní nasazení.

Andragogika dle Vetešky a Tureckiové (2008, s. 11) zkoumá obzvláště teorii a praxi vzdělávání dospělých. V dnešním neustále se měnícím světě je andragogika velkým přínosem pro dospělé jedince, jenž musí být schopni se těmto změnám přizpůsobit. Pomáhá dospělým lidem, formuje je a kultivuje. Příznivý pracovní a osobnostní růst jedince skrze andragogický model kompetencí přispívá k lepší orientaci a pochopení jak soukromého tak rodinného života.

Viera Prusáková (2005, s. 5) chápe andragogiku jako vědu o edukaci dospělých. Její předmět zkoumání tvoří výchova dospělých, vzdělávání dospělých a poradenství pro dospělé⁴.

Palán (2002, s. 18) uvádí, že poslání andragogiky vymezujeme jako *teorii výchovy a vzdělávání dospělých a péči o ně; teorii o zkvalitňování lidského potencionálu; aplikovanou vědu o pomoci člověku v složitých obdobích jeho životní dráhy; vědu o humanizaci člověka (jeho animaci – „oduševňování“); teorii intencionální socializace, institucionalizovaný proces vnitřního duševního utváření člověka, založený na interakci vlastních snah a vnější pomoci.*

Z důvodů, které uvádíme v předchozím textu je zřejmé, že andragogika je velmi podstatným oborem, protože se zabývá mimo jiné i pomocí dospělým uspět ve značné konkurenci. Podstatným činitelem pro každé vzdělávání je osoba, která toto vzdělávání zajišťuje a vede. Ta by měla splňovat určitá a předem stanovená kritéria. Při edukaci dospělých mluvíme o andragogovi, který by měl mít jasně stanovené kompetence, kterými se bude řídit. U pracovníků ve vzdělávací oblasti se můžeme setkat i s různými pojmenováními, např. andragog, edukátor, instruktor, školitel, učitel dospělých, lektor, atd.

Dle Palána (2002, s. 92) je důležitým aspektem u andragoga – vzdělavatele nejen odborná znalost přednášeného oboru, ale i samotná znalost andragogiky. U andragoga, jako základního faktoru pro naplnění učebních cílů, se předpokládá pedagogická profesionalita, vysoká úroveň organizačních, komunikačních, kreativních, rétorických a didaktických schopností.

Neodmyslitelnou součástí každého andragoga je znalost a využitelnost psychologie osobnosti, která jak uvádí Smékal (2002, s. 12), poskytuje člověku nástroje k pochopení sociálního jednání, duševního zdraví a umožňuje porozumět konkrétnímu jedinci.

Rámcový vzdělávací program uvádí, že *kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně*

---

⁴ Překlad: „vedu o edukácii dospělých. Jej předmět skúmania tvorí výchova dospělých, vzdelávanie dospělých a poradenstvo pre dospělých“.

přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Pojem kompetence můžeme tedy definovat jako jedinečnou schopnost člověka úspěšně jednat a dále rozvíjet svůj potenciál na základě integrovaného souboru vlastních zdrojů, a to v konkrétním kontextu různých úkolů, činností a životních situací, spojenou s možností a ochotou (motivací) rozhodovat a nést za svá rozhodnutí odpovědnost. (Veteška, Tureckiová, 2008, s. 17)

Velmi často se setkáváme i s pojmem „klíčové kompetence“, kterým se přisuzují obecnější schopnosti člověka a které se nabývají zvláště vzděláváním. Mužík (2004, s. 48) ve své publikaci o Androdidaktice dělí klíčové kompetence následovně:

- kompetence směřující k vlastní osobě, převážně se jedná o vlastní přístup k učení, samostatnost, zodpovědnost, ale i psychickou odolnost,
- kompetence důležité k řešení různých problémů (plánování, řízení a kontrola výsledků práce),
- kompetence k druhým osobám (komunikace a spolupráce).

Významnou událostí ve vzdělávání dospělých se stala „Delorova zpráva“ (publikovaná organizací UNESCO)⁵ v roce 1996 (tento rok byl Evropskou unií vyhlášen jako Evropský rok celoživotního učení). *Delorova zpráva s názvem Učení – skryté bohatství rozpracovává celoživotní učení založené na 4 pilířích: učit se vědět, učit se dělat, učit se spolužití, učit se být (Palán, Langer, 2008, s. 30).*

Problematikou vzdělávání dospělých se zabývá také OECD⁶, která v rámci své strategie vzdělávání vytvořila koncepci „celoživotní učení pro všechny“. Moravcová (2003, s. 163–164) uvádí, že tato koncepce obsahuje celou řadu potřeb nebo požadavků. Základem je zdokonalování předškolního, primárního a sekundárního školství, nezbytnost dalšího vzdělávání, usnadnění přechodu mezi školou a zaměstnáním a odpovědnost všech partnerů ve vzdělávání (vláda, samospráva, vzdělávací instituce i vzdělávaný jedinec).

---

⁵ UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) – Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu).

⁶ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Členem OECD se v roce 1995 stala také Česká republika a svým členstvím se zavázala tuto koncepci uvést do praxe.

Celoživotní učení

Celoživotní učení zahrnuje všechny možnosti učení (ať už v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému či mimo něj), které jsou chápány jako jediný propojený celek, který dovoluje rozmanité a četné přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním, a který umožňuje získávat stejné kvalifikace a kompetence různými cestami a kdykoli během života. (Strategie celoživotního učení ČR, 2007, s. 86-87)

Jedinec se učením stává úspěšnějším při zvládání problémů v každodenním životě. Některé potíže a nebezpečné situace lze díky učení předvídat a také je možné tyto situace využívat ve svůj prospěch (Plamínek, 2010, s. 18).

Jak uvádí Veteška a Tureckiová (2008, s. 7), celoživotní učení můžeme dělit do dvou základních etap, které jsou označovány jako počáteční a další vzdělávání.

Počáteční vzdělávání probíhá hlavně v mladém věku (primární, sekundární a terciární) a zahrnuje:

- formální vzdělání: vzdělání základní (povinná školní docházka), střední (zakončené výučním listem, maturitou) a terciální (vysokoškolské, vyšší odborné),
- neformální vzdělávání: je aplikováno formou seminářů, kurzů, které se převážně realizují v soukromých vzdělávacích institucích, v sídlech zaměstnavatelů, atd. Toto vzdělávání se zaměřuje převážně na rekvalifikační kurzy, jazykové kurzy, různé odborné kurzy např. BOZP,
- informální vzdělávání: získávání vědomostí a postojů, které si jedinec osvojuje v každodenním životě, ať už v zaměstnání, rodině nebo ve volném čase. Do tohoto vzdělávání můžeme zahrnout i sebevzdělávání. Toto vzdělávání se liší od předchozích tím, že je většinou neorganizované.

Další vzdělávání se koná po získání určitého stupně vzdělání, resp. po nástupu jedince do prvního zaměstnání. Toto vzdělávání můžeme dále dělit na:

- profesní vzdělávání - je prováděno v rámci profesního života; v současné době za nejznámější profesní vzdělávání můžeme považovat rekvalifikační (udržení pracovní pozice, zvýšení životní úrovně),

- občanské vzdělávání - koncentruje se na uspokojování společenských nezbytností a zájmů občanů. Zahrnuje vzdělávání na veřejné úrovni (stát, kraj, obce),
- zájmové vzdělávání - pojednává o kultivaci osobnosti prostřednictvím volnočasových aktivit. Neslouží však pouze k rozvoji těchto aktivit, ale jeho výsledky je možné využít i v profesním životě.

Zájmové vzdělávání

Kulturní akci, festival „Týden židovské kultury“ v Holešově, můžeme svým charakterem zahrnout pod zájmové vzdělávání. Jeho základní definici jsme si přiblížili výše, ale pro jeho kompletní pochopení si ho přesněji specifikujeme.

Zájmové vzdělávání je možno definovat jako systém krátkodobých i dlouhodobých organizačních forem, které umožňují výukové, rekreační, poznávací a tvůrčí volnočasové aktivity účastníků, prováděné převážně neformálním i informálním způsobem a směřující k uspokojení osobních zájmů, k rozvoji osobnosti, jakož i k celkovému zlepšení kvality života jedince a prohloubení jeho nezávislosti. To se pak přeneseně projeví i v kvalitě života celé společnosti.

Přes nesourodost lze identifikovat některé typické charakteristiky platné pro celou škálu typů zájmového vzdělávání. Jedná se především o: zájem, volný čas, dobrovolnost, svoboda výběru, místní příslušnost, pestrost obsahu, otevřenost a aktivita. Rysem, který oblast zájmového vzdělávání odlišuje od většiny ostatních, je především dobrovolnost. (Respekt institut, ©2010)

Zájmové vzdělávání velmi často zprostředkovávají knihovny, informační centra, občanská sdružení, muzea, církve, aj. Podle Šeráka (2009, s. 96) můžeme rozdělit instituce, které se zájmovým vzděláváním zabývají, takto:

- primárně se zabývají vzděláváním - specializují se na konkrétní druh zájmu např. historie, jazyky, ekologie,
- vzděláváním se zabývají sekundárně, dodatečně - knihovny, galerie, muzea, zoologické a botanické zahrady,
- vzdělávání je jen jedním z několika zájmů např. kulturní domy, spolky a neziskové organizace (občanská sdružení, nadace, náboženské obce aj.).

Zájmové vzdělávání je členěno na několik oblastí. Šerák (2009, s. 137) zájmové vzdělávání kategorizuje na:

- *kulturní a estetickou výchovu,*
- *pohybovou a sportovní výchovu,*
- *cestování a turistiku,*
- *zdravotní výchovu,*
- *environmentální výchovu,*
- *vědeckotechnické vzdělávání,*
- *jazykové vzdělávání,*
- *náboženskou a duchovní výchovu.*

Kulturní a estetická výchova v zájmovém vzdělávání

Dále se budeme zajímat pouze o kulturní a estetickou výchovu. Nemůžeme zde mluvit pouze o vnímání umění a „krásna“, ale především o působení kultury na člověka. Prostřednictvím kulturní výchovy a s tím spojené demokratizace kultury poznáváme ne jen jiné národy a mentality, ale také právě umění jako je hudba, literatura a architektura daného etnika.

Šerák (2009, s. 139) spatřuje demokratizaci kultury ⁷ jako jeden z konvenčních cílů většiny pokrokových výchovných ideálů. Dále uvádí, že kulturní výchova se v současné době stává neopomenutelným prvkem v rozmachu a kultivaci osobnosti. Tento rozvoj se týká žáků, studentů i dospělých.

Neoddělitelnou složkou každého kulturně – výchovného působení je estetický aspekt. Primárním faktorem estetické výchovy je působení krásna na člověka, schopnost jeho vnímání, uplatňování pozitivního vlivu umění na emocionální složku osobnosti a formování vztahu jedince ke společensky uznávaným kulturním hodnotám. (Šerák, 2009, s. 139)

---

⁷ Demokratizace kultury – dle Šeráka (2009, s. 139) „se jedná o snahu zpřístupnit tradiční kulturní hodnoty širokým vrstvám“.

2.2 Kultura a kulturní andragogika

Jak již bylo zmíněno, pojmem kultura se zabývalo mnoho myslitelů, avšak její definice se stále mění v závislosti na současných potřebách. Horáková (2012, s. 62) uvádí, že *úhly pohledů na danou problematiku se mění v souvislosti se změnami, jimiž lidstvo prochází. Jinými slovy, badatelé reagují na určitou společenskou objednávku vznikající v určitém společenském kontextu. Tato objednávka se stane naléhavou vždy, když dosavadní koncept či teorie kultury již přežije a není již aplikovatelný na novou situaci.*

Za kulturu můžeme označovat také to, že každý člověk žije v nějaké společnosti a uznává její základní pravidla. Mluví stejným jazykem a dodržuje základní mravní hodnoty – společně vytvářejí kulturu, která je odlišná od jiných. Během života se stáváme účastníkem několika různých subkultur⁸. Díky tomu dochází k procesu akulturace, protože tyto kultury pro nás nejsou vrozené, ale stáváme se jejími členy až během života např. kultura školy.

Faltýn (2004, s. 4) uvádí, že *Sigmund Freud definoval kulturu jako souhrn výkonů a nástrojů, jimiž se život lidí vzdálil od života zvířat a které slouží dvěma účelům: ochraně člověka před přírodou a uspořádání vztahů mezi lidmi.*

Podle Murphyho (1998, s. 25) je kultura celistvý systém významů, hodnot a společenských norem, kterými se řídí členové dané společnosti a které prostřednictvím socializace předávají dalším generacím.

Ze zmíněných definic je očividné, že kulturu používáme v různých významech. Nejčastěji jako spojení s uměním a v antropologii, kde je kultura chápána neutrálně, jako celkový způsob života charakteristický pro určitou skupinu lidí (Horáková, 2012, s. 65). Odborná literatura nám tedy nabízí ohromný počet definic kultury. Zmíníme ještě rysy kultury, které více či méně obsahuje každá ze zmíněných teorií.

Antropologové se shodnou zhruba na třech základních charakteristických rysech kultury:

1. *kultura není vrozená, ale naučená,*
2. *různé aspekty kultury jsou vzájemně propojeny,*
3. *kultura je sdílená (Horáková, 2012, s. 88).*

---

⁸ Subkultura – kultura etnicky, sociálně, generačně, zájmově a jinak vymezené menšiny (Kraus a kol., 2008, s. 755).

I při studiu kulturní andragogiky nacházíme mnoho zatím nevyjasněných teorií a definic. Je to dáno zřejmě faktem, že ani kultura, jak bylo zmíněno výše, nemá pevné zakotvení v systému věd. Palán (2002, s. 161) uvádí, že spíše než o kulturní andragogice bychom měli hovořit o andragogických přístupech v oblasti kultury. Kulturní andragogika by měla uspokojit potřeby, umožnit seberealizaci, zajistit rozvoj a uplatnění talentu a umělecko-estetického nadání, kultivovat osobnost člověka a měla by také pozitivně ovlivnit kvalitu života.

Podle Beneše (2008, s. 22-23) v sobě kulturní andragogika zahrnuje kulturně-výchovnou činnost tím, že pomáhá rozvíjet osobnost člověka a dopomáhá k naplnění života. Ti, kteří kulturu vytvářejí, by měli mít morální povinnost zprostředkovat ji méně vyspělé třídě populace. Díky tomu se kultura dostává do všech vrstev obyvatelstva a napříč staletími se stává dostupnou pro každého.

Palán (2003, s. 161) předkládá, že předmětem kulturní andragogiky je *pomoc dospělému člověku při enkulturaci a udržování jeho kulturní kompetence v přizpůsobování změněným podmínkám a kultivace osobnosti prostřednictvím kulturně výchovné činnosti.*

2.3 Multikulturalita

O multikulturalitě víme, že se jedná o propojení etnických, společenských a náboženských tradic. V dnešním moderním světě a zejména nárůstem imigrace, je pro nás tento pojem daleko více potřebný. Mnoho organizací a institucí se zabývá osvětou a nabízí různé formy vzdělávání a kulturních akcí zaměřených na poznávání a pochopení jiných kultur, jejich tradic a náboženství. Z historického hlediska si uvědomuje, že snaha o potlačení xenofobie a rasismu, je nezbytná.

Díky rasovým, etnickým, sexuálním menšinám a feministkám, které se snažily o zdůraznění těchto charakteristik ve veřejné správě, v mediích, i např. ve školních učebnicích, se multikulturalismu dostalo největší pozornosti od konce 60 let v USA, Kanadě a Austrálii. V této době se o multikulturalismu začalo hovořit i v Evropě. Důvodem tohoto nového pojmu v Evropě byly především problémy s kulturním sjednocením přistěhovalců, kteří nepocházeli z Evropy. Barša (2003, s. 7)

Multikulturalita je podle Průchy (2006, s. 252) skutečný stav současného světa, v němž vždy existovalo, existuje a bude existovat množství kulturně, etnicky, jazykově, nábožensky rozdílných seskupení lidí.

V případě že máme zájem hovořit o propojení různých kulturních skupin, musíme začít především u termínu tolerance. Jestliže nebudeme tolerantní a otevření k poznávání jiných tradic a zvyků, nikdy nebude fungovat multikultura. Zároveň by však toto poznávání nemělo být násilně vnucováno. Vše je tedy o vzájemném dialogu a spolupráci.

Tento dialog by měl začít co nejdříve, nejlépe již při povinné školní docházce prostřednictvím multikulturní výchovy. Zde si dítě osvojuje základní morální principy a postupně se učí je konfrontovat s názory rodiny a společnosti. Pokud děti připravíme na to, že v naší blízkosti se nachází nejen naše kultura, ale i mnohé jiné, bude lépe vybaveno a schopno pracovat s předsudky, které ho budou zajisté provázet celým životem.

Vynikajícím projektem zavádění multikulturní výchovy do škol je internetový portál „Czechkid.cz“, zaštitěn evropským sociálním fondem, fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy a Britskou radou, který poskytuje nepřeberné množství vzdělávacích materiálů pro pedagogy. Pilotní verze stránek vznikla v Anglii a rozšířila se do Evropy díky zakladateli Chrisi Gainovi.

Gulová a Štěpařová (2004, s. 15) uvádějí, že multikulturní výchova se ve svém působení opírá o několik disciplín, a to:

- Etnologii - poskytuje teoretické poznatky o etnických skupinách, etnické identitě a vědomí.
- Kulturní antropologii - podává informace o kultuře a jejím pochopení při styku s rasovou či jinou etnickou skupinou.
- Sociologii - uvádí poznatky o etnickém klimatu společnosti, o charakteristikách daných národů a postavení národnostních menšin.
- Etnolingvistiku - zkoumá vztahy mezi jazykem a odlišným etnikem, respektování jazyka jiných národností ve veřejném životě.
- Historickou vědu - předkládá vývoj a vztahy etnických či náboženských skupin uvnitř jednoho státu.

Multikulturní výchova je edukační činnost zaměřená na to, aby učila lidi z různých etnik, národů, rasových a náboženských skupin žít spolu, vzájemně se respektovat a spolupracovat. (Průcha, 2006, s. 15)

Fungující multikulturní společnost by měla splňovat určité předpoklady. Zejména to, že na jednom území můžou vedle sebe žít odlišné etnické skupiny, které se navzájem tolerují a respektují. Nezbytné je také začleňování těchto skupin do politického a veřejného života a především dodržování pravidel a zákonů nutných k bezproblémovému soužití.

Multikulturní společnost můžeme dle Hladíka (2006, s. 6) chápat jako společnost, ve které se vyskytují skupiny obyvatel, pro něž jsou charakteristické různé duchovní a materiální hodnoty.

Velmi důležitým aspektem fungující multikulturní společnosti není jen přístup jednotlivých států v zastoupení jejich samospráv, ale svou nezastupitelnou úlohu v této oblasti má i soukromý sektor a neziskové organizace, pro které je poznávání a výchova k respektování různých etnik a národů hlavní pracovní náplní a životním posláním. Tato výchova a poznávání by měla probíhat nenásilnou formou a ve vztahu k dospělému jedinci by měla být dobrovolná. Domníváme se, že za nenásilnou formu vzdělávání a výchovy dospělých lze považovat právně návštěvu kulturních akcí. V dnešní době mezi populární patří různé multikulturní a multižánrové festivaly. Těmto kulturním akcím jsou převážně přisuzovány kulturní, ale i edukační funkce.

3 FESTIVALY

Slovo festival vzniklo z latinského slova festive, a představuje událost. Velmi často se objevuje názor, že slovo festival pochází ze středověké angličtiny a francouzštiny kde se používalo slovo festivus, které znamenalo oslavu nebo také slavit. Slovo festival je známé z roku 1589, a však dochované historické záznamy hovoří již o používání slova festival od 14. století. Tehdy se používalo zcela běžně pro označení náboženských svátků. Jak záznamy také uvádějí, první festivaly se konaly při oslavách slunovratu pořádané kmenovými šamany.

Festivaly můžeme rozdělit např. na hudební, filmové, divadelní a literární. Nesmíme zapomenout na festivaly, které bývají také multižánrové, což znamená, že se během jejich konání uplatňuje několik různých žánrů a spojují v sobě hudební, filmový, divadelní i literární charakter.

3.1 Druhy festivalů

Hudební festivaly

Hudební festival se primárně zabývá hudbou a vším, co je s ní spojené. Jedná se o přehlídku různých interpretů, kteří charakterizují určitý hudební žánr např. pop, rock, klasická hudba, jazz, country aj.

Mezi naše nejznámější hudební festivaly patří:

1. **Colours of Ostrava** – festival konaný od roku 2002 v centru Ostravy (od roku 2012 je přesunut do oblasti Dolních Vítkovic – areálu hutí, dolů a železáren) také spojuje různé žánry. V programu tohoto festivalu není jen vystoupení různých hudebních uskupení, ale také divadelní představení, besedy a workshopy. Panuje zde přímo rodinná atmosféra i díky tomu, že festival je uzpůsobený pro rodiny s dětmi a je i bezbariérový.
2. **Trutnov Open Air Music Festival** – řadí se mezi nejstarší festivaly u nás a vznikl v roce 1987. Bývá nazýván Českým Woodstockem. Mimo hudební složku se zajímá také o politické, náboženské a ekologické oblasti a nabízí návštěvníkům velmi pestré vyžití. Hostí významné osobnosti z kulturního života. Mezi

nejznámější účastníky, kteří navštěvovali tento festival, patří také prezident České republiky Václav Havel, jenž byl jmenován „náčelníkem festivalu“.

Filmové festivaly

Filmový festival je soutěžní přehlídka filmů, kdy prezentované snímky soupeří v různých kategoriích stanovených dle určitých kritérií a žánrů. Tyto společenské akce většinou provází velká mediální kampaň a bývají spojovány s lidmi veřejného života (nejen z filmové, ale i z hudební a televizní branže).

Nejznámější české filmové festivaly:

1. Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary

Filmový festival v Karlových Varech řadíme mezi největší festival ve střední a východní Evropě. Vznik tohoto festivalu se datuje do roku 1946, avšak od roku 1994 má podobu prestižního evropského festivalu. Cenou pro vítězný snímek je Křišťálový glóbus.

2. Mezinárodní festival outdoorových filmů

Mezinárodní festival outdoorových⁹ filmů je soutěžní putovní přehlídkou outdoorových filmů a za deset let své existence se stal ve své podstatě a charakteru největším filmovým soutěžním putovním festivalem nejen v České republice, ale také na světě. V roce 2013 putoval čtyřiceti-třemi českými a slovenskými městy a nově také v Rusku. Festival je zaměřený na sporty i život s outdoorovou tématikou, na filmy dobrodružné, extrémní, adrenalinové, ale také cestopisné. (Outdoor films, ©2013)

Díky tomuto festivalu můžeme shlédnout filmy, které nás zavádějí do nejdivočejších míst celé planety a předkládají kulturu a mentalitu různých národů a etnik.

---

⁹ „Outdoor“ – anglicky znamená „před dveřmi“, označuje veškeré činnosti v přírodě od rekreace po závodní sport.

Divadelní festivaly

Divadelní festivaly mají stejné náležitosti, jako každé jiné festivaly. Předmětem zájmu je zde však série divadelních představení. Aktéry bývají buď herci jednoho divadelního souboru, nebo různé soubory a divadelní společnosti. Mohou být zaměřeny na jeden divadelní žánr, ale také spojovat různé žánry divadelního umění. Tyto festivaly jsou historicky nejstarší, protože divadlo bylo jednou z nejoblíbenějších kulturních aktivit starověku. Podobu, kterou mají divadelní festivaly dnes, však spojujeme spíše s obdobím konce 19. století, kdy docházelo k rozmachu divadelnictví, a byla budována mnohá známá divadla.

Níže uvádíme několik známých českých divadelních festivalů:

1. Letní shakespearovské slavnosti

Letní shakespearovské slavnosti jsou nejstarší a největší divadelní přehlídkou pod širým nebem v Evropě zaměřenou na uvádění děl Williama Shakespeara. Festival trvá od konce června do začátku září a odehrává se na otevřených scénách v Praze (v Nejvyšším purkrabství Pražského hradu a od roku 2007 také na nádvoří Hudební a taneční fakulty AMU na Malostranském náměstí 13, v Brně (hrad Špilberk), v Ostravě (Slezskoostravský hrad) a v Bratislavě (Bratislavský hrad). Iniciátorem této divadelní přehlídky byl prezident Václav Havel, jehož záměrem bylo oslovit více návštěvníku naší nejznámější historické památky. (Agentura Schok, ©2014)

2. Mezinárodní festival Divadlo

Mezinárodní festival „Divadlo“ se koná v Plzni od roku 1996. Za dobu konání se ho zúčastnilo asi 120 divadelních souborů z 16 zemí světa. Žánrově je tento festival velmi bohatý, můžeme vidět činohru, loutkové divadlo, pouliční divadlo, spojení tance a hudby a mnoho jiných zajímavých představení. (Festival Divadlo, ©2013)

Literární festivaly

Literární festivaly většinou zahrnují autorská čtení, besedy se spisovateli, uvádění knižních novinek a především zpřístupnění literatury čtenáři prostřednictvím osobního prožitku. Většina literárních festivalů nabízí workshopy, diskuze a interaktivní semináře a besedy.

Mezi oblíbené literární festivaly patří:

1. Literární Jaro Zlín

Je pořádán Krajskou knihovnou Františka Bartoše ve Zlíně. *Festival Literární jaro Zlín se zaměřuje na autorská čtení, moderované besedy se spisovateli, představení právě vydaných knih, setkání s literárními osobnostmi a propagaci literatury. Účastníci festivalu se mohou zapojit do diskuze o literatuře, zúčastnit se workshopů, soutěží. Cyklus čtení již tradičně probíhá ve Zlíně v jarních měsících roku.* (Literární jaro Zlín, ©2013)

2. Měsíc autorského čtení

Festival autorského čtení vznikl v roce 2000 v Brně. Postupem času se tento festival rozšířil i do dalších měst jako Ostrava, Bratislava nebo Wroclaw. Koná se pravidelně v červenci a trvá celý měsíc. Festival zahrnuje dvě hlavní programové linie, jedna reprezentuje domácí literaturu (dle místa konání, tj. českou, slovenskou a polskou), druhá literaturu jiné země, která je v daném roce čestným hostem (např. Kanada, Francie, Bělorusko či Rakousko). Hlavní program MAČe tak denně představuje dva spisovatele: čestného hosta z dané země a domácího autora či autorku. (Autorské čtení, ©2013)

Multikulturní festivaly

Multikulturní festivaly jsou zaměřeny na poznávání jiných kultur, národností a etnik. Umožňují návštěvníkům seznámit se s existencí menšin, se kterými se v životě běžně setkáváme. Podporují toleranci a otevírají dialog o rasismu a xenofobii. Tyto festivaly jsou multižánrové a domníváme se, že na své účastníky působí andragogicky, protože vedle kulturního zážitku nás i vzdělávají a předávají nám cenné informace.

Mezi významné multikulturní festivaly patří:

1. Khamoro

Nejznámější romský festival v České republice, který je však znám po celém světě. Název tohoto festivalu se odvozuje od názvu kapely, která vystupovala na prvním ročníku, kdy bylo její vystoupení sabotováno ze strany zvukaře. Koná se již 15. rokem v Praze a hned v začátku své existence se setkal s příznivým ohlasem nejen účastníků, ale také pražských primátorů, ministerstva kultury

a také prezidenta Václava Havla. *První český prezident byl doposud poslední hlavou státu, která Khamoro několikrát zaštiťovala. Poprvé hned v rámci druhého ročníku v roce 2000. Tehdy mimo jiné poznamenal: „Již v loňském roce byl festival Khamoro událostí. Letošnímu ročníku romského festivalu Khamoro 2000 přeji, aby předznamenal dlouhou tradici „sluníčkových“ festivalů spojujících nás a Romy příjemnými zážitky, kterých je v našem soužití velmi zapotřebí.* (Slovo 21, ©2014) Festival neprezentuje pouze romskou hudbu (která je velmi ceněná), ale seznamuje se zvyky, mentalitou a životem Romů.

2. Mezinárodní multikulturní festival Colour Meeting

COLOUR MEETING je mezinárodní multikulturní festival, který si klade za cíl přispět k vzájemnému poznávání české společnosti a příslušníků jiných kultur, národností, etnik a také k nalézání vzájemného pochopení a tolerance. Festival má výrazné humánní, antirasistické a multikulturní poselství, a protože tyto myšlenky lze prosazovat pouze dlouhodobým působením, má ambice stát se trvalým, každoročně se opakujícím festivalem, který se bude zabývat tématy multikulturní společnosti, menšin, migrace, rasismu a hledáním odpovědí na s tím spojené otázky. (Pontopolis, ©2014) Festival se koná se v Poličce a na programu jsou většinou divadelní představení, hudební vystoupení, filmy, výstavy, workshopy.

3.2 Týden židovské kultury

Název sám uvádí, jakému etniku se věnuje tento festival. Židé jsou spojováni se samotným počátkem lidského pokolení v našich dějinách. Od pradávna putují staletími, překonávají různé nástrahy, které na ně v každé době čekají a jako jeden z mnoha národů a civilizací přežívají do dnešních dob. Dějiny byly k tomuto národu kruté. Byli pronásledováni od starověku až do 20. století, ale i přesto dokázali odolat oproti takovým vyspělým civilizacím, jakými byli Římané, Egypťané nebo Mayové. Tento národ je bohatý na velikány, jakými byli Albert Einstein, Isaac Newton, Thomas Alva Edison, Johann Strauss, Sigmund Freud, Leonard Bernstein, Franz Kafka a jiní.

Podle Johnsona (2007, s. 15) nejsou židovské dějiny velkolepé jen díky časovému údobí, ale především pro prostor, do kterého Židé pronikli, a ve kterém zanechali otisknutou pečeť.

Historie židovství v Holešově sahá hluboko do minulosti. *Nejstarší zmínku o Židech na Holešovsku představuje zpráva v zemských deskách moravských z r. 1391, podle níž měl Žid Pešak (Pessach) z Brna získat dvůr v Kostelci u Holešova.* (Marian Gallo, ©2004 - 2013)

Židovská obec je ovšem založena v 15. století, kdy zřejmě docházelo k přílivu Židů do poddanských měst z důvodu vystěhování z měst královských (nejbližším královským městem byla Olomouc). Osudy Židů v Holešově se poté odehrávají stejně, jako osudy jiných v Habsburské monarchii. Střídavě dostávali práva a výsady a naopak zažívali *pogromy*¹⁰, stěhování do ghatt, rabování a nařčení z náboženských trestných činů. Všechna příkoří přečkali, postavili dřevěnou synagogu, založili hřbitov, který je dodnes vyhledávanou památkou.

Dvacáté století ale s životy holešovských Židů pořádně pohnulo. Židovská obec byla zrušena v roce 1919 a nacistická okupace dokonala dílo zkázy. Nová synagoga, která byla vystavěna v roce 1891, byla zničena v roce 1942, majetek byl převezen do židovského muzea v Praze a obyvatelé byli deportováni do sběrných a následně vyhlazovacích táborů. Z asi 300 židovských obyvatel přežilo válku jen 15. Tím zanikla holešovská židovská obec. Zachovala se pouze Šachova synagoga, která byla vystavěna v 16. století a je unikátem nejen českým, ale i světovým.

Historie festivalu

Na počátku festivalu stála jednodenní akce, která byla připomínkou vypálení holešovské synagogy v roce 1942. Tato kulturní akce se konala 11. 8. 2001. Avšak než organizátory napadla myšlenka festivalu, snažili se o obnovu židovské tradice ve městě. *Fenomén festivalu židovské kultury v Holešově je úzce provázán se vznikem a působením občanského*

---

¹⁰ Pogrom – hromadná násilná akce proti skupině osob, původně protizidovská, nacistické pogromy proti Židům (Kraus a kol., 2008, s. 631).

sdružení Společnost Judaica Holešov, jehož alternativní hebrejský název „Olam“ znamená „věk“ i „svět“. Na počátku veškerého dění byla skupina nadšenců, kteří měli zájem o judaismus, židovskou historii a židovské památky. Na jaře roku 2000 rozšířili svou činnost o aktivní snahu zkultivovat zdejší vzácný židovský hřbitov a získat informace o historii zdejšího ghetta a jeho osobnostech. (Olam-společnost judaica, ©2013)

Festival se stal věhlasnou kulturní akcí holešovského regionu a přivítal několik významných hostů. Tradičním účinkujícím byl Arnošt Lustig, spisovatel, který posluchače pobavil i poučil. Dále pak vrchní zemský rabín Karol Sidon, herec a spisovatel Arnošt Goldflam, izraelský velvyslanec Arthur Avnon a mnoho jiných.

Náplň a program festivalu

Rozšíření festivalu z jednodenního na celotýdenní sérii koncertů, přednášek a tanečních vystoupení vedlo k založení občanského sdružení Společnost Judaica Holešov. Mezi základní cíle této společnosti patří především:

- *informační a poradenská činnost v oblasti judaismu a biblistiky,*
- *upozorňovat na existenci rasové nesnášenlivosti a připomínat hrůzy holocaustu,*
- *osvětová činnost formou pořádání přednášek a koncertů v rámci festivalu i mimo něj.*

(Olam-společnost judaica, ©2013)

Festival je kombinací hudebního, divadelního, tanečního a filmového vystoupení. Nedílnou součástí jsou přednášky, vernisáže a besedy. Festival má tudíž za cíl nejen kulturu, ale především edukaci. Pro představu o náplni festivalu uvádíme v příloze č. 2 program této akce z roku 2013.

Festival se koná na několika místech Holešova. Jedná se hlavně o náměstí Dr. E. Beneše, Šachovu synagogu, Kino Svět, zámek a zámeckou zahradu v Holešově. Třináctý ročník byl zasvěcen gastronomii, která uváděla návštěvníky do tajů židovské kuchyně. V rámci programu bylo možné v místní restauraci ochutnat i tradiční židovské pokrmy. Pro zajímavost uvádíme jeden z těchto receptů.

KUŘE S MACESOVOU NÁDIVKOU – PESACHOVÉ

Na nádivku potřebujeme 100 g rozdrobených macesů ¹¹, 1 vejce a 1 střední cibuli. Macesy namočíme, vodu lehce vymáčkeme, přidáme jemně nasekanou cibuli, rozšlehané vajíčko a ochutíme sekanou petrželkou, pepřem, zázvorem a podle chuti osolíme. Kuře nadějeme a upečeme. (Saxlová, Magda, Sýs, Karel, 2012, s. 63).

Jak je patrné z programu, festival je velmi různorodý a pro návštěvníky velmi zajímavý. Jde především o to, dozvědět se nové a zajímavé informace a zároveň se odreagovat při kulturních zážitcích. Díky tomuto festivalu se lidé mohou více přiblížit jiné kultuře, pochopit jejich tradice a identitu. Především se ale naučí neposuzovat národ či etnikum podle zakořeněné demagogie.

---

¹¹ „Macesy připomínají biblické nekvašené chleby, narychlo pečené před vyvedením z Egypta“ (Saxlová, M., Sýs, K., 2012, s. 15).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Výzkumná část této práce navazuje plynule na předchozí kapitolu teoretické části. Předmětem výzkumu je konkrétní kulturní akce – festival „Týden židovské kultury“ v Holešově a jeho vliv na výchovu a vzdělávání dospělých v oblasti kultury a multikultury.

4.1 Výzkumný cíl

Hlavním cílem této práce je zjistit, zda se festival podílí na vzdělávání a výchově dospělého jedince v oblasti kultury a multikultury.

K hlavnímu definovanému cíli jsme stanovili následující dílčí cíle:

1. Zjistit, zda festival navštěvují častěji ženy než muži.
2. Zjistit, z jakého důvodu lidé navštěvují festival a zda je významný statistický rozdíl mezi četnostmi těchto důvodů.
3. Zjistit, zda informace získané prostřednictvím festivalu jsou pro návštěvníky v osobním či profesním životě užitečné.
4. Zjistit, které akce na festivalu jsou účastníky nejvíce navštěvované.
5. Zjistit, jakou funkci plní festival.

4.2 Výzkumný problém

Hlavním výzkumným problémem ve všeobecném pojetí je otázka, jak je veřejností vnímán festival a jaká je jeho úloha ve výchově a vzdělávání dospělých.

Na základě všeobecného výzkumného problému jsme stanovili dílčí výzkumné otázky, prostřednictvím kterých jsme hledali odpovědi na stanovené dílčí cíle.

1. Jaká je frekvence návštěvnosti festivalu u žen v porovnání s frekvencí návštěvnosti u mužů?
2. Jaké důvody mají lidé pro účast na festivalu?
3. Jsou informace získané prostřednictvím festivalu pro účastníky užitečné?
4. Jaké akce jsou na festivalu nejčastěji navštěvované?
5. Jakou funkci plní festival?

5 METODY VÝZKUMU

Prostřednictvím kvantitativního výzkumu jsme se pokusili odpovědět na položené výzkumné otázky a dosáhnout stanovených cílů této bakalářské práce. Pro sběr dat kvantitativního výzkumu jsme zvolili nejčastěji využívanou metodu, a to dotazník.

Gavora (2008, s. 122) uvádí, že *dotazník je nejfrekventovanější metodou pro získávání velkého počtu údajů, u něhož se jedná o způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.*

Dle Chrásky (2007, s. 171) musí dotazník, který je předmětem kvantitativního výzkumu splňovat základní nároky kladené na řádné měření. U zmíněného dotazníku to jsou především validita¹², reliabilita¹³ a praktičnost.

5.1 Výzkumný soubor

Dotazník byl určen pro základní výzkumný soubor, který se skládá s osob ve věkovém rozmezí: 20 – 35 let, 36 – 45 let, 46 – 60 let a 61 let a více. Respondenti pocházejí ze Zlínského kraje. Vzhledem k místu konání festivalu a pro informativní přehled jsme se dotazovali konkrétně i na město Holešov. Záměrným výběrem, který jsme vybrali anketním šetřením, jsme stanovili výběrový soubor. Tento soubor reprezentuje základní výzkumný soubor v tomto výzkumu. Jedná se o respondenty, u kterých bylo na základě dotazníkového šetření zjištěno, že znají a zároveň i navštívili festival. Výběrový soubor tedy tvoří jedinci ze Zlínského kraje v rozmezí stanoveného věku, kteří alespoň jednou navštívili festival v Holešově. Podrobný rozbor uvádíme v kapitole „analýzy získaných dat“.

5.2 Organizace výzkumu

Jak jsme již uvedli dříve, pro sběr dat kvantitativního výzkumu byl zvolen dotazník. Dotazník byl zcela anonymní a obsahoval 15 povinných položek (otázek) různého druhu.

---

¹² „Validita“ – dotazník zjišťuje to, co má zjišťovat, na co se zaměřuje

¹³ „Reliabilita“ – dotazník je schopný zachycovat spolehlivě a přesně zkoumané jevy

Byly v něm zastoupeny uzavřené (strukturované) položky, konkrétně položky dichotomické - filtrační otázka č. 5 a 6 a polytomické položky (zbylé uzavřené otázky). Dále byly použity položky polouzavřené např. č. 11 a 13. Vzor dotazníku je přílohou č. 1. této bakalářské práce.

Před samotnou distribucí dotazníků byl proveden předvýzkum, který měl za úkol prověřit srozumitelnost jednotlivých položek. Návrh dotazníku byl v počtu 10 kusů rozdán rodinným příslušníkům a spolupracovníkům k vyplnění. Po vyhodnocení získaných výsledků předvýzkumu a následné diskuzi s vybranými respondenty, byly některé otázky nahrazeny jejich jednodušším a srozumitelnějším zněním. Takto upravené dotazníky byly připraveny ke konečnému šíření.

Vzhledem k podstatně menší časové náročnosti a z důvodu oslovení respondentů z širšího okolí jsme pro distribuci dotazníků využili internetové stránky www.vyplnto.cz. Odkaz na internetovou stránku, obsahující úvodní informace a dotazník k vyplnění, byl šířen pomocí emailů. Domníváme se, že pro starší generaci není počítačová technika a internet tak dostupný jako pro mladou generaci a jejich počítačová gramotnost je nižší, proto jsme rozdali v nejbližším okolí 25 dotazníků v tištěné podobě. Jednalo se o populaci mezi 46 až 61 a více lety. Zpět se vrátilo 21 dotazníků, které byly připočteny k dotazníkům vyplněným prostřednictvím internetových stránek. Celkový počet respondentů byl 164 (100 %) z toho 121 žen (73,78 %) a 43 (26,22 %) mužů. Ze 164 zúčastněných výzkumu pouze 52 respondentů (61,90 %) navštívilo festival. Z odpovědí právě těchto dotazovaných jsme vyhodnotili výzkumný cíl a výzkumný problém. Dotazníkové šetření probíhalo od 16. 3. 2014 do 24. 3. 2014.

5.3 Zpracování dat

Získaná data z elektronického dotazníku a tištěných dotazníků jsme dále zpracovávali v programu MS Excel. Tento program byl stěžejní pro následné vyhodnocení a znázornění výsledků dotazníkového šetření za pomoci tabulek a grafů. Tabulky a grafy byly z tohoto programu importovány do této bakalářské práce. Pod každým grafem, je uvedený vlastní komentář získaných údajů.

6 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT

V této kapitole zpracováváme a objasňujeme data získaná prostřednictvím dotazníku. Postupujeme dle jednotlivých položek v dotazníku a dle předchozích stanovených výzkumných otázek. Otázky v dotazníku č. 1 až 4 mají informační a identifikační charakter a týkají se všech oslovených respondentů (164). Pro získání odpovědí na některé výzkumné otázky budeme dále pracovat i s tímto typem otázek. Jak jsme již v této výzkumné části bakalářské práce zmínili, otázky č. 5 a 6 mají filtrační charakter. To znamená, že při odpovědi „ne“ u otázky č. 5 již respondent nepokračuje dále ve vyplňování dotazníku a totéž platí i u otázky č. 6. Po vyhodnocení otázek č. 5 a 6 budou data upravena a dále bude pracováno pouze s respondenty, kteří festival navštívili aspoň jednou.

Vyhodnocení otázek 1 až 6

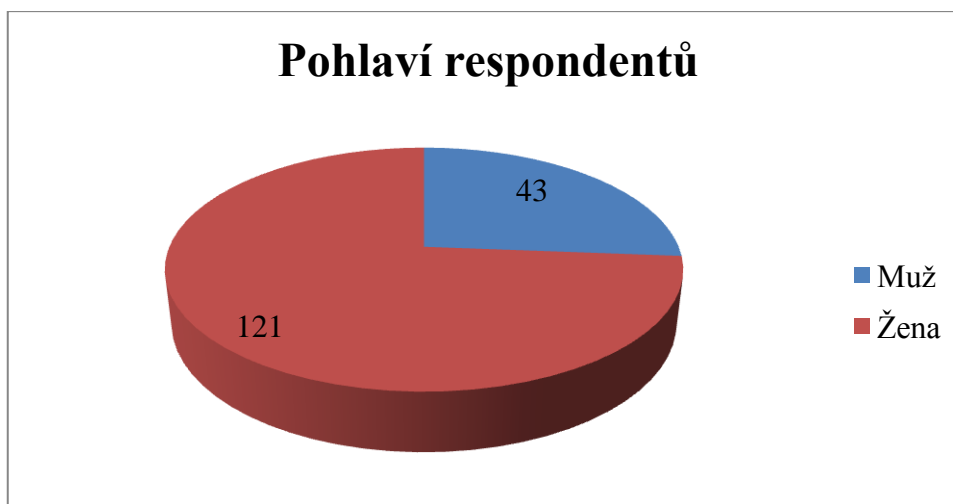
Otázka č. 1: Pohlaví

Tabulka č. 2 Pohlaví respondentů

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Muž	43	26,22
Žena	121	73,78
Celkem	164	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 1 Pohlaví respondentů

(vlastní zdroj)

Z výzkumu vyplývá, že z celkového počtu 164 respondentů bylo více žen, a to 121 (73,78 %). Mužů bylo pouze 43 (26,22 %).

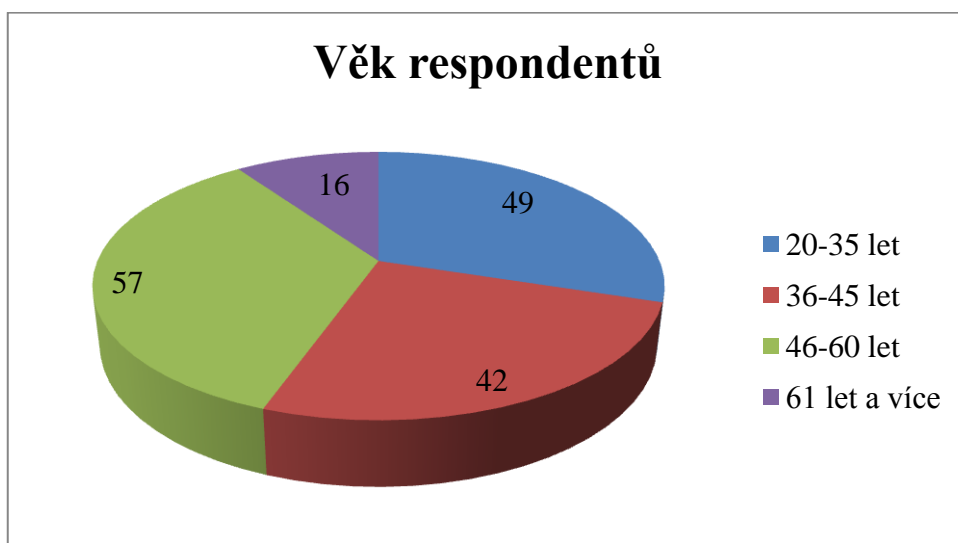
Otázka č. 2: Věk

Tabulka č. 3 Věk respondentů

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
20-35 let	49	29,88
36-45 let	42	25,61
46-60 let	57	34,76
61 let a více	16	9,76
Celkem	164	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 2 Věk respondentů

(vlastní zdroj)

Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou byli lidé od 46-60 let, a to 57 (34,76 %). Na druhém místě byla věková skupina 20-35 let, a to 49 respondentů (29,88 %). Dále následovala věková kategorie 36-45 let, kterou označilo 42 dotazovaných (25,61 %). Nejméně bylo odpovídajících ve věku 61 let a více, kterých bylo 16 (9,76 %).

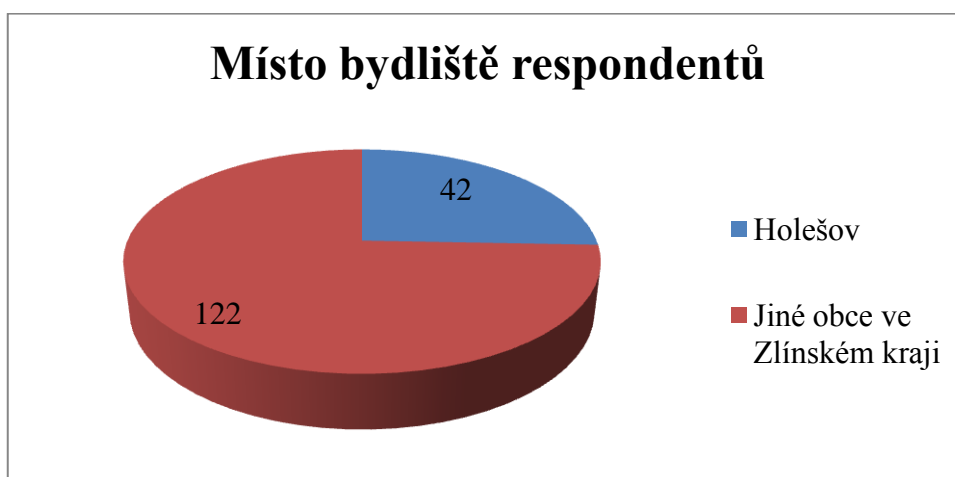
Otázka č. 3: Místo bydliště

Tabulka č. 4 Místo bydliště respondentů

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Holešov	42	25,61
Jiné obce ve Zlínském kraji	122	74,39
Celkem	164	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 3 Místo bydliště respondentů

(vlastní zdroj)

Podle získaných údajů je zřejmé, že 122 zúčastněných (74,39 %) nebydlí v Holešově, ale žije v jiné obci Zlínského kraje. Z uvedeného plyne, že pouze 42 respondentů (25,61 %) je z Holešova.

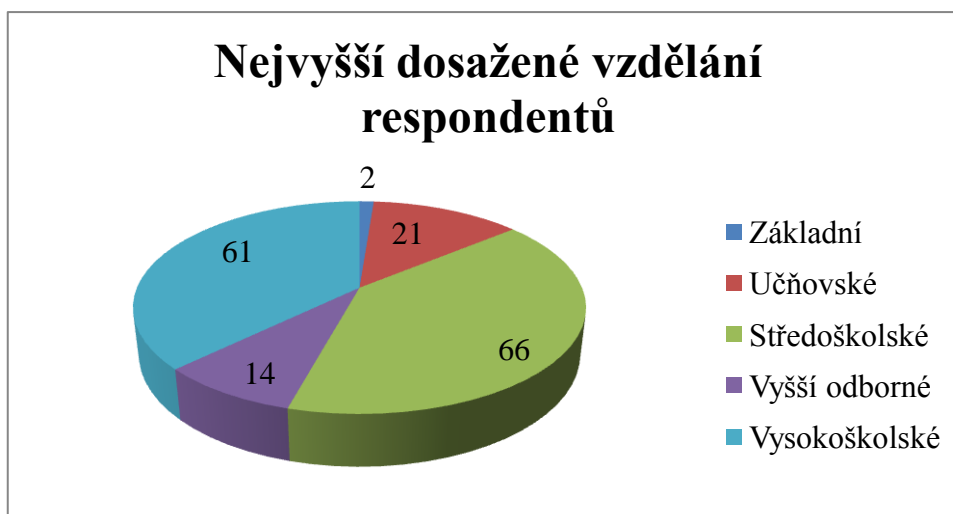
Otázka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání

Tabulka č. 5 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Základní	2	1,22
Učňovské	21	12,8
Středoškolské	66	40,24
Vyšší odborné	14	8,54
Vysokoškolské	61	37,2
Celkem	164	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 4 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

(vlastní zdroj)

Z odpovědí jsme zjistili, že nejvíce dotazovaných mělo dosažené středoškolské vzdělání. Těchto respondentů bylo celkem 66 (40,24 %). Těsně za odpovídajícími se středoškolským vzděláním bylo 61 respondentů (37,2 %) s vysokoškolským vzděláním. Dále následovalo učňovské vzdělání, a to 21 dotazovaných (12,8 %). Vyšší odborné vzdělání 14 odpovídajících (8,54 %) a zbývající 2 zúčastnění (1,22 %) měli pouze základní vzdělání.

Pro zajímavost uvádíme, že z nejvíce zastoupené skupiny středoškoláků bylo 50 žen a 16 mužů.

Otázka č. 5: Znáte festival Týden židovské kultury? – otázka filtrační.

Tabulka č. 6 Povědomí respondentů o festivalu

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost%
Ano	84	51,22
Ne	80	48,78
Celkem	164	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 5 Znájí respondenti festival Týden židovské kultury

(vlastní zdroj)

Z grafu je zřejmé, že 84 zúčastněných (51,22%) festival zná. 80 respondentů (48,78 %) festival nezná a dotazník dále nevyplňovali.

Otázka č. 6: Navštívil/a jste někdy festival Týden židovské kultury v Holešově?

Tabulka č. 7 Návštěvnost festivalu

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	52	61,90
Ne	32	38,09
Celkem	84	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 6 Návštěvnost festivalu

(vlastní zdroj)

Na šestou otázku v dotazníku odpovídali pouze jedinci, kteří v předchozí páté otázce odpověděli „ano“. Těchto respondentů bylo celkem 84 (51,22 %), z nichž 52 (61,90 %) festival navštívilo a 32 (38,09 %) nikoliv.

Při dalším vyhodnocování výzkumu jsme vycházeli z 52 zúčastněných (100 %), kteří festival navštívili.

Pro přehled uvádíme níže tabulku se základní charakteristikou respondentů.

Tabulka č. 8 Základní charakteristika respondentů

Pohlaví		Věk				Místo bydliště		Nejvyšší dosažené vzdělání				
		20-35 let	36-45 let	46-60 let	61 let a více	Holešov	Jiná obec ve Zl. kraji	Zák.	Učň.	Středoš.	Vyšší odb.	Vysokoš.
Žena	38	6	9	15	8	18	20	1	5	18	3	11
Muž	14	0	2	7	5	11	3	0	3	6	2	3

(vlastní zdroj)

Z tabulky je zřejmé, že z celkového počtu 52 odpovídajících (100 %), kteří festival navštívili aspoň jednou, je 38 žen (73,04 %) a 14 mužů (26,92 %). Nejčastěji dotazovaní 29 (55,76 %) bydlí v Holešově. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou mezi ženami a muži je ve věkovém rozmezí 46-60 let, a to 22 (42,30 %) odpovídajících. 24 (46,15 %) zúčastněných má středoškolské vzdělání.

S položkou č. 6 v dotazníku se pojí dílčí cíl a výzkumná otázka č. 1.

Nejdříve byla formulována nulová a alternativní hypotéza:

H_0 : frekvence návštěvnosti festivalu je u žen i mužů stejně velká.

H_A : frekvence návštěvnosti festivalu je u žen a mužů rozdílná.

Zvolená hladina významnosti: 0,01

Tabulka č. 9 Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát

	Ano (navštívili festival)	Ne (nenavštívili festival)	Σ
Ženy	38	13	27
Muži	14	19	57
Σ	52	32	84

(vlastní zdroj)

Výpočet:

Stupeň volnosti: 1

Kritická hodnota: $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$

$$\chi^2 = n \times \frac{(ab - bc)^2}{(a + b) \times (a + c) \times (b + d) \times (c + d)}$$

$$\chi^2 = 84 \times \frac{(14 \times 19 - 13 \times 38)^2}{(14 + 13) \times (14 + 38) \times (13 + 19) \times (38 + 19)}$$

$$\chi^2 = 84 \times \frac{(266 - 494)^2}{27 \times 52 \times 32 \times 57}$$

$$\chi^2 = 84 \times 51984/2560896$$

$$\chi^2 = 1,71$$

Závěr: $\chi^2 = 1,71 < \chi^2_{0,01}(1) = 6,635$ proto přijímáme nulovou hypotézu. Frekvence návštěvnosti u žen a mužů na festivalu je tedy stejně velká.

Vyhodnocení otázek 7 až 15

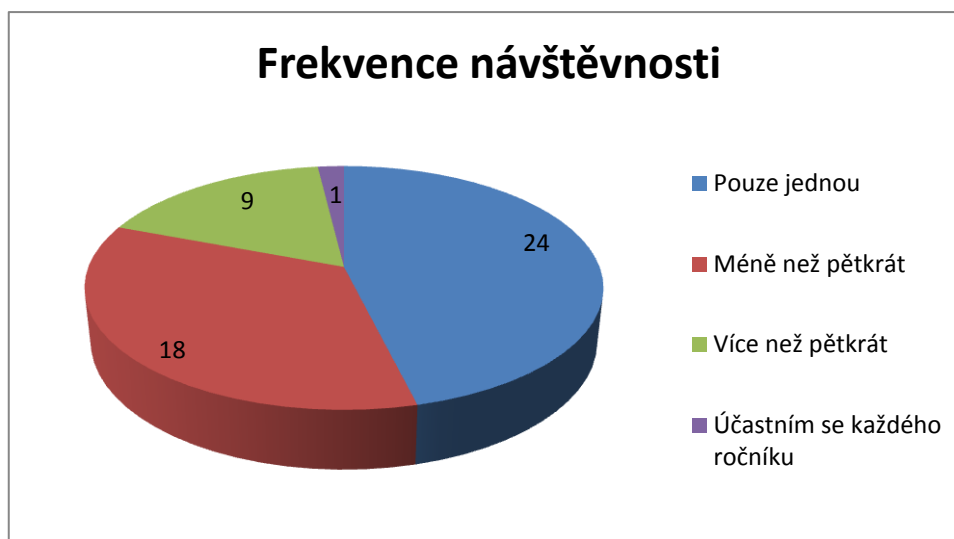
Otázka č. 7: Kolikrát jste festival navštívil/a?

Tabulka č. 10 Frekvence návštěvnosti

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Pouze jednou	24	46,15
Méně než pětkrát	18	34,62
Více než pětkrát	9	17,31
Účastním se každého ročníku	1	1,92
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 7 Frekvence návštěvnosti

(vlastní zdroj)

Z 52 respondentů (100 %) navštívilo festival pouze jednou 24 dotazovaných (46,15 %). Méně než pětkrát se účastnilo festivalu 18 odpovídajících (34,62 %) a více než pětkrát 9 zúčastněných (17,31 %). Každý ročník festivalu absolvoval pouze 1 dotazovaný (1,92 %).

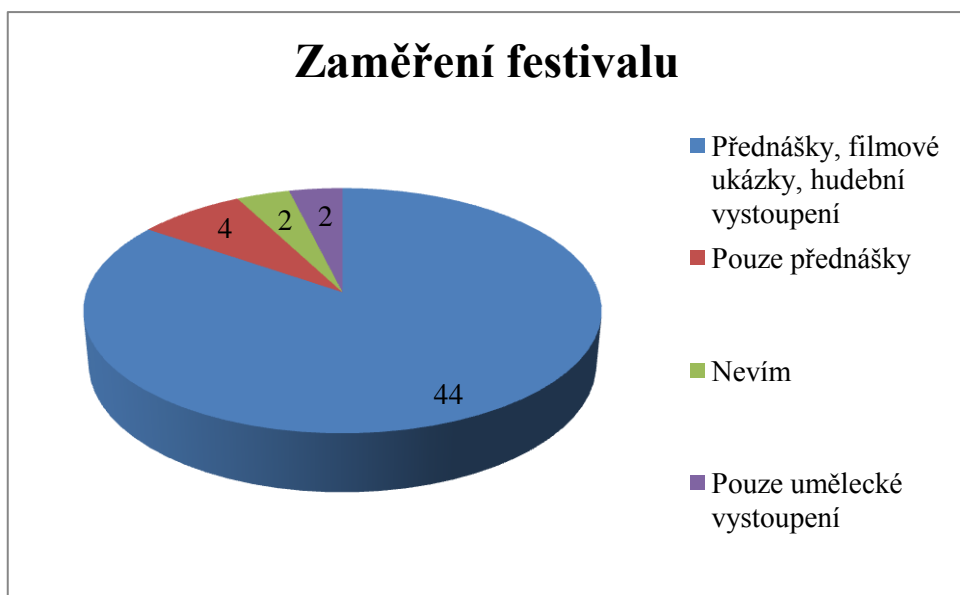
Otázka č. 8: Na jaké aktivity je festival zaměřen?

Tabulka č. 11 Zaměření festivalu

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Přednášky, filmové ukázky a hudební vystoupení	44	84,62
Pouze přednášky	4	7,69
Nevím	2	3,85
Pouze umělecké vystoupení	2	3,85
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 8 Zaměření festivalu

(vlastní zdroj)

Otázka č. 8 byla do dotazníku vložena záměrně. Měla za úkol přiblížit vědomosti respondentů o festivalu, konkrétně na jaké aktivity se festival především zaměřuje. Hlavními aktivitami festivalu, jak uvádíme ve 3 kapitole teoretické části této práce, jsou hlavně „přednášky, filmové ukázky a hudební vystoupení“. Tuto odpověď označilo 44 dotazovaných (84,62 %). Pouze „přednášky“ uvedli 4 zúčastnění (7,69 %). Položky v dotazníku „pouze umělecká vystoupení“ a „nevím“ shodně zakroužkovali 2 respondenti (3,85 %).

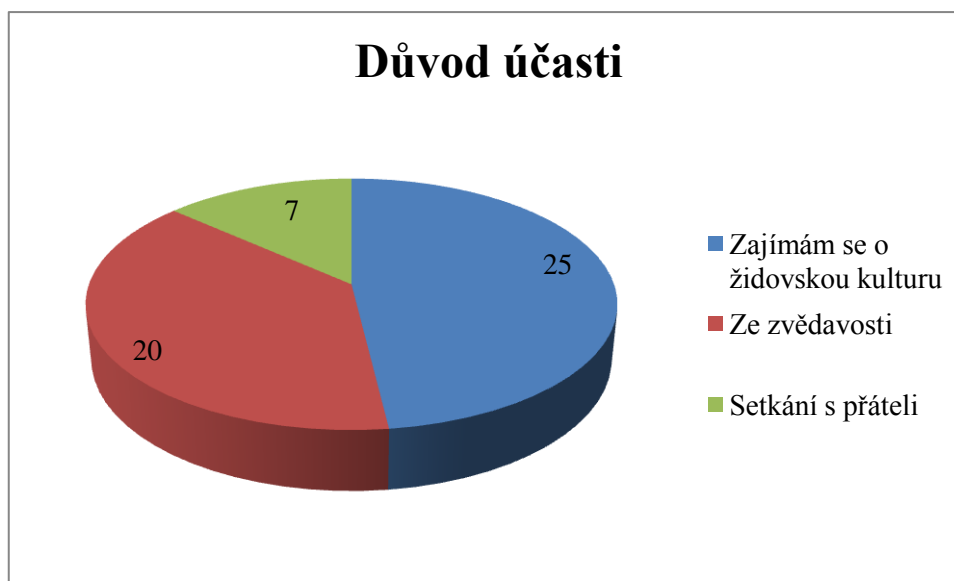
Otázka č. 9: Z jakého důvodu navštěvujete nebo jste navštívil/a tento festival?

Tabulka č. 12 Důvod účasti

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Zajímám se o židovskou kulturu	25	48,08
Ze zvědavosti	20	38,46
Setkání s přáteli	7	13,46
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 9 Důvod účasti

(vlastní zdroj)

Z odpovědí je patrné, že 25 dotázaných (48,08 %) navštěvuje festival, protože se zajímají o židovskou kulturu. 20 respondentů (38,46 %) k návštěvě festivalu přivedla zvědavost a pouze 7 dotazujících (13,4 %) přišlo na festival kvůli setkání s přáteli.

U této otázky jsme předpokládali, že důvody k účasti na festivalu budou různé a budou se odvíjet od zájmů jednotlivých účastníků. Tento předpoklad jsme ověřili stanovením následujících hypotéz.

H_0 : mezi četnostmi důvodů, pro které návštěvníci navštěvují festival, není významný statistický rozdíl.

H_A : mezi četnostmi důvodů, pro které návštěvníci navštěvují festival, je významný statistický rozdíl.

Zvolená hladina významnosti: 0,05

Tabulka č. 13 Test dobré shody chí-kvadrát

Důvod návštěvy	Pozorovaná četnost P	Očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O
zájem o židovskou historii a kulturu	25	17,33	7,67	58,83	3,39
setkání s přáteli	20	17,33	2,67	7,13	0,41
ze zvědavosti	7	17,33	-10,33	106,71	6,16
Σ		51,99			9,96

(vlastní zdroj)

Výpočet:

Stupeň volnosti: 2

Kritická hodnota: $\chi^2_{0,05}(2) = 5,991$

$$\chi^2 = \sum (P-O)^2/O$$

$$\chi^2 = 9,96$$

Závěr: $\chi^2 = 9,96 > \chi^2_{0,05}(2) = 5,991$ proto odmítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní. Náš stanovený předpoklad se potvrdil, tzn. že, důvody k účasti na festivalu jsou různé.

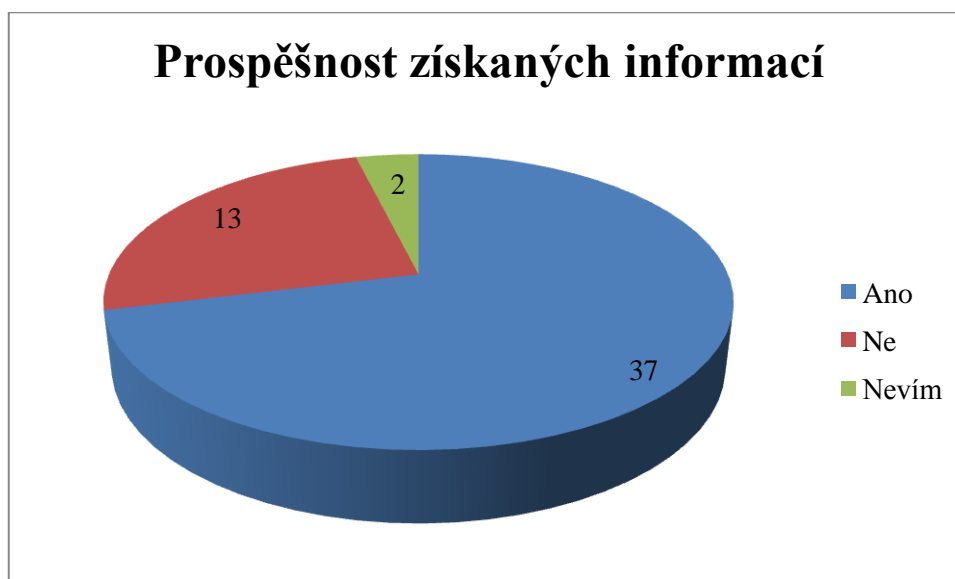
Otázka č. 10: Jsou pro Vás získané informace k něčemu prospěšné?

Tabulka č. 14 Prospěšnost získaných informací

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	37	71,15
Ne	13	25
Nevím	2	3,84
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 10 Prospěšnost získaných informací

(vlastní zdroj)

V tomto případě se jednalo se o povinnou otázku, u které musel každý jedinec zvolit jednu z nabízených odpovědí a podle toho se mu zobrazily další otázky („ano“ - otázka č. 11, „ne“ - otázka č. 12, nevím - otázka č. 12). Na základě vyhodnocení odpovědí bylo zjištěno, že pro většinu respondentů 37 (71,15 %) jsou informace získané prostřednictvím festivalu prospěšné. 13 odpovídajících (25 %) nedokázalo na otázku odpovědět, a proto zvolili možnost „nevím“. Pouze 2 dotazovaní (3,84 %) označili odpověď ne.

Otázka č. 11 souvisí s předchozí otázkou č. 10. „Pokud jste v předchozí otázce vybral/a odpověď „ano“, můžete uvést příklad.

Tato otázka byla otevřená a byly na ni nejčastěji uváděny následující odpovědi:

- „seznámení s odlišnou kulturou a historií“,
- „rozvíjení si vědomostí a seznámení s jinou kulturou“,
- „poznání jiné kultury, zvyků, způsobů uvažování a zamyšlení se nad podobnostmi a rozdíly s naším způsobem života“,
- „informace o židovských zvycích a tradicích a větší tolerance k ostatním národům“,
- „nové poznatky o Holokaustu a vysídlení Židů z Holešova“,
- „pochopení židovské kultury - mentality jiného národa. Seznámení s tradicemi, náboženstvím a gastronomií židovského národa“.

Jak je z odpovědí zřejmé, většina respondentů hodnotí informace získané prostřednictvím festivalu jako prospěšné, zejména ve vztahu k pochopení a poznávání jiné kultury. Velká část dotazovaných se také shodla na tom, že návštěva festivalu jim umožnila nový pohled na tradice a zvyky jiné kultury, které předtím nechápali či dokonce měli tendence je odsuzovat.

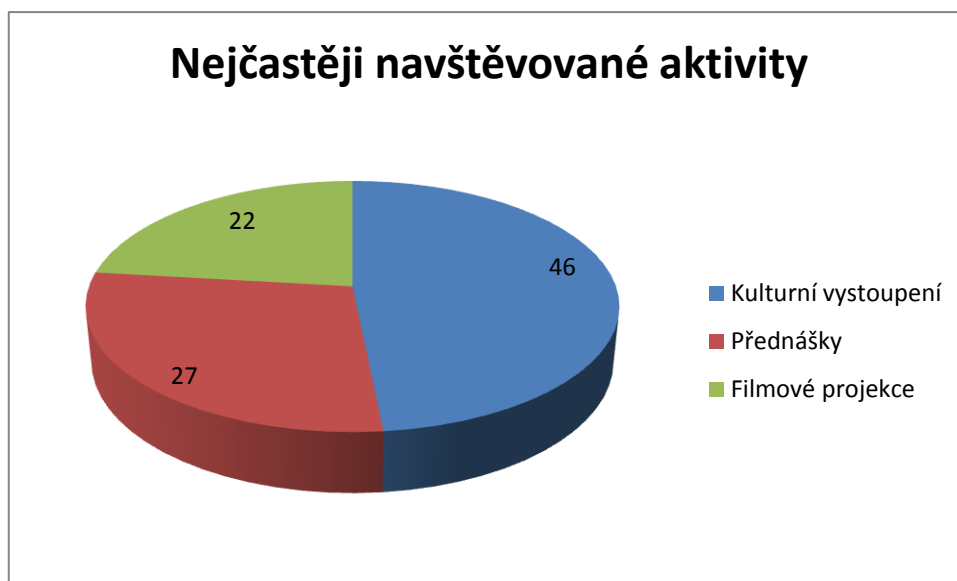
Otázka č. 12: Jakých aktivit se nejčastěji účastníte?

Tabulka č. 15 Nejčastěji navštěvované aktivity

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Kulturní vystoupení	46	88,46
Přednášky	27	51,92
Filmové projekce	22	42,31
Celkem odpovědí	95	182,69

(vlastní zdroj)

Graf č. 11 Nejčastěji navštěvované aktivity

(vlastní zdroj)

I v tomto případě šlo o povinnou otázku, u které měli respondenti zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1). 46 dotazovaných (88,46 %) se účastnilo kulturních vystoupení, 27 odpovídajících (51,92 %) označilo za nejčastěji navštěvovanou aktivitu přednášky a 22 zúčastněných (42,31 %) nejraději navštěvuje filmové projekce.

Otázka č. 13: Vyberte, která z uvedených možností se Vám jeví pro kulturně výchovné působení jako nejvhodnější?

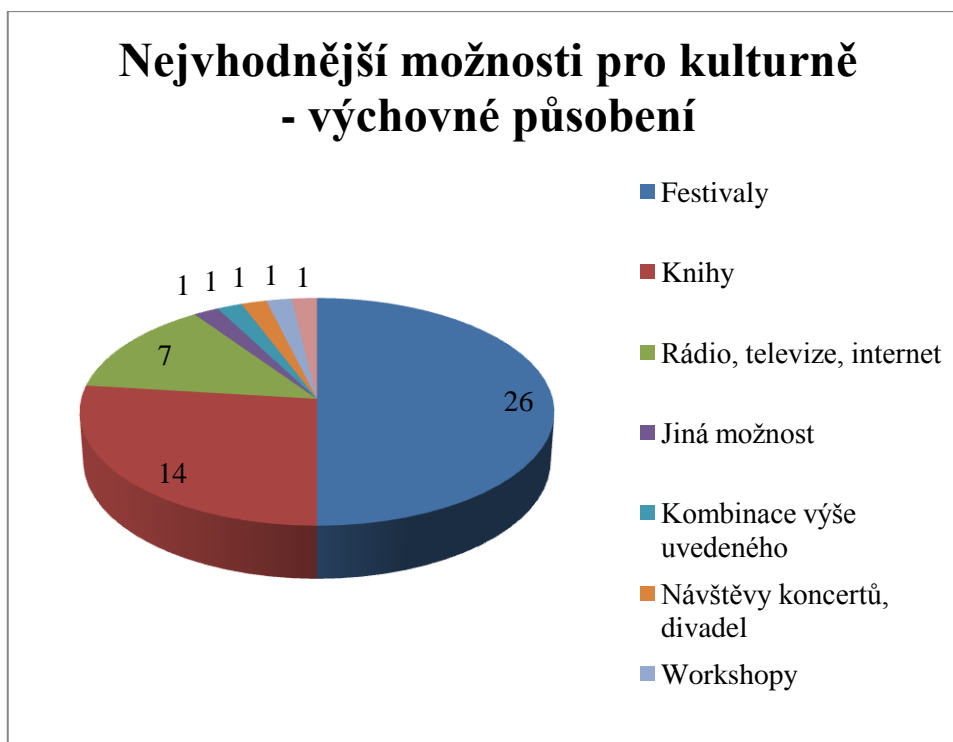
Tabulka č. 16 Nejvhodnější možnosti pro kulturně výchovné působení

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Festivaly	26	50
Knihy	14	26,92
Rádio, televize, internet	7	13,46
Jiná možnost	1	1,92
Kurzy	1	1,92
Návštěvy koncertů, divadel	1	1,92

Workshopy	1	1,92
Kombinace výše uvedeného	1	1,92
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 12 Nejvhodnější možnosti pro kulturně výchovné působení

(vlastní zdroj)

Otázka č. 12 byla opět povinná, polouzavřená. Dotazovaní museli zvolit jednu z nabízených odpovědí nebo napsat odpověď vlastními slovy. 26 respondentů (50 %) uvedlo jako nejvhodnější možnost pro kulturně - výchovné působení „festival“. „Knihy“ považuje za nejlepší způsob kulturně - výchovného působení 14 zúčastněných (26,92 %). Pouze 7 dotazovaných (13,46 %) zvolilo jako prostředek kulturně - výchovného působení „rádio, televizi a internet“. Z vlastních názorů dotazovaných uvedl vždy 1 respondent (1,92 %) následující odpověď:

- jiná možnost bez bližší specifikace,
- kombinace stanovených možností odpovědí v dotazníku (festival, knihy, rádio, televize a internet),
- návštěvy koncertů a divadel,
- workshopy a kurzy.

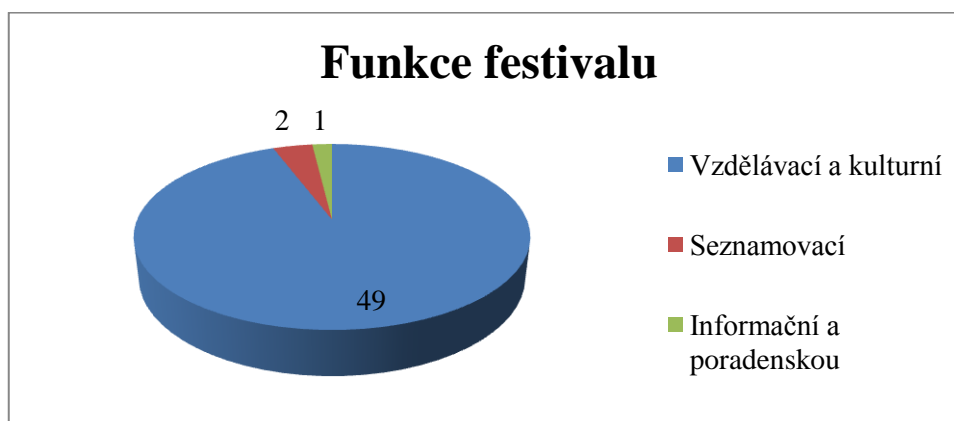
Otázka č. 14: Kterou z uvedených funkcí plní festival?

Tabulka č. 17 Funkce festivalu

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Vzdělávací a kulturní	49	94,23
Seznamovací	2	3,85
Informační a poradenskou	1	1,92
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 13 Funkce festivalu

(vlastní zdroj)

Ze získaných odpovědí vyplývá, že festival plní především vzdělávací a kulturní funkci. Tuto odpověď zvolila většina dotazovaných, která festival navštívila aspoň jednou. Konkrétně se jednalo o 49 odpovídajících (94,23 %). 2 respondenti (3,85 %) přisuzují festivalu funkci seznamovací a pouze 1 dotázaný (1,92 %) funkci informační a poradenskou.

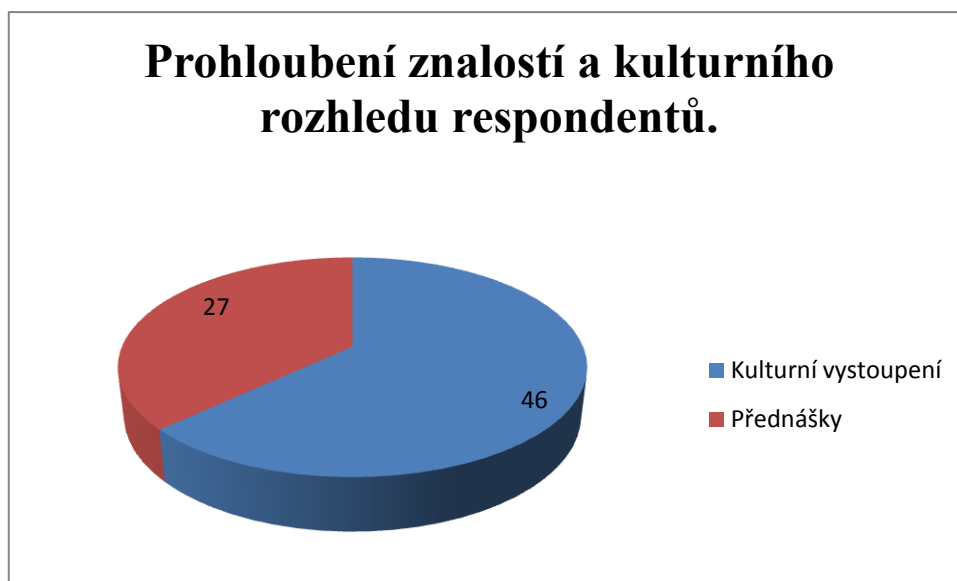
Otázka č. 15: Prohloubily se účastí na festivalu Vaše znalosti a kulturní rozhled?

Tabulka č. 18 Prohloubení znalostí a kulturního rozhledu respondentů

Odpověď	Počet odpovědí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Ano	44	84,62
Neumím se vyjádřit	8	15,38
Celkem	52	100

(vlastní zdroj)

Graf č. 14 Prohloubení znalostí a kulturního rozhledu

(vlastní zdroj)

Otázka č. 15 je poslední položkou v dotazníku. Jednalo se o povinnou otázku, u které měli respondenti zvolit jednu z nabízených možností. Z grafického znázornění je zřejmé, že u 44 respondentů (84,62 %) se účastí na festivalu prohloubily znalosti a kulturní rozhled. Pouze 8 dotazovaných (15,38 %) se k této otázce neumělo vyjádřit. Odpověď „ne“ nezvolil žádný z dotazovaných.

7 SHRNUÍ VÝZKUMU

Vyhodnocením jednotlivých položek dotazníku jsme získali odpovědi vztahující se k jednotlivým dílčím výzkumným otázkám. Pro všeobecný přehled názorů široké veřejnosti k festivalu a jeho edukačním možnostem, byly v dotazníku zastoupeny i položky, které přímo nesouvisely s výzkumnými otázkami. Odpovědi na tyto položky nám pomohly snadněji dosáhnout stanoveného cíle této práce.

V kapitole „analýza dat“ jsme u jednotlivých položek v dotazníku za pomoci tabulek, grafů a stručného shrnutí interpretovali výsledky výzkumu. V této kapitole shrneme výzkum převážně se zaměřením na stanové dílčí výzkumné otázky.

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že se do výzkumu zapojili ženy i muži. Z celkového počtu 52 (61,90 %) respondentů, kteří festival navštívili, bylo 38 žen a 14 mužů. Pro přesnější shrnutí jsme získaná data rozšířit o zjištění frekvence návštěvnosti mezi ženami a muži. Toto zjištění se vztahuje k první dílčí výzkumné otázce. Zjistit výše uvedenou frekvenci jsme se rozhodli za pomoci statistické metody a stanovili jsme nulovou a alternativní hypotézu (H_0 frekvence návštěvnosti festivalu je u žen a mužů stejně velká a H_A frekvence návštěvnosti festivalu je u žen a mužů rozdílná). Na základě čtyřpolní tabulky pro test nezávislosti chí-kvadrát a daného vzorce pro výpočet, jsme přijali nulovou hypotézu. Tento výsledek znamená, že frekvence návštěvnosti u žen a mužů je stejně velká. Získaná informace je pro nás z hlediska výzkumu důležitá a lze z výsledku usuzovat, že zájem o festival nelze přisuzovat jen jednomu pohlaví.

Za velmi podstatné pro náš výzkum jsme považovali zjištění důvodů účasti respondentů na festivalu. Právě tato otázka byla formulována v dotazníku a jejím úkolem bylo nalezení odpovědi na v pořadí druhou dílčí výzkumnou otázku. Z odpovědí získané výsledky (vyhodnocení této otázky jsou) vnímáme jako velmi pozitivní. Téměř polovina, a to 25 dotazovaných (48,08 %) navštěvuje festival, protože se zajímá o židovskou kulturu. Ze zvědavosti přišlo na festival 20 odpovídajících (38,46 %) a pouze 7 zúčastněných (13,46 %) navštívilo festival, aby se setkali s přáteli. U této otázky jsme si chtěli statistickou metodou ověřit náš předpoklad, a sice že důvody k účasti na festivalu budou různé a budou se odvíjet od zájmů jednotlivých účastníků. Obdobně jako u předchozí statistické metody jsme stanovili nulovou a alternativní hypotézu (H_0 mezi četnostmi důvodů, pro které návštěvníci navštěvují festival, není významný statistický rozdíl a H_A mezi četnostmi důvodů, pro které návštěvníci navštěvují festival, je významný

statistický rozdíl). Pro verifikaci hypotéz jsme zvolili test dobré shody chí-kvadrát. Výsledek výpočtu hovořil jasně. Odmítli jsme nulovou hypotézu a přijali hypotézu alternativní. Náš stanovený předpoklad se potvrdil, tzn., že důvody k účasti na festivalu jsou různé.

Pro náš výzkum a stanovený cíl této práce byla důležitá výzkumná otázka týkající se prospěšnosti informací nabytých prostřednictvím festivalu. Odpovědi na tuto výzkumnou otázku jsme získali z vyhodnocení dotazníkové položky č. 10. U těchto odpovědí byl výsledek zcela zřejmý, a to 37 respondentů (71,15 %) odpovědělo „ano“, 13 odpovídajících (25 %) „ne“ a pouze 2 dotázaní (3,84 %) „nevím“. Aby odpovědi na tuto položku splnily svůj účel, následovala dále otázka polouzavřená. Jednalo se o položku dotazníku č. 11. V případě, že respondenti uvedli v otázce č. 10 „ano“, mohli u té následující udat konkrétní příklady prospěšnosti festivalu.

„Poznávání jiné kultury, získávání vědomostí o zvycích a tradicích jiného národa a celkové pochopení mentality židovského národa“, byly nejčastěji uváděné odpovědi respondentů.

Nové poznatky a kulturní zážitky jsou účastníkům festivalu předávány přes různé akce. Tyto akce jsou plánovány s obrovským nasazením organizátorů a všech zainteresovaných osob, které se podílejí na pořádání festivalu. Nás zajímalo, jaké akce - aktivity pořádané v rámci festivalu respondenti nejčastěji navštěvují. Údaje jsme získali díky položce č. 12 a byly následující: 46 odpovídajících (88,46 %) nejvíce navštěvuje kulturní akce, 27 zúčastněných (51,92 %) nejraději chodí na přednášky a 22 dotazovaných (43,21 %) si nenechá ujít filmové projekce. Pro upřesnění uvádíme, že na tuto položku bylo celkem 95 odpovědí. Celkový počet odpovědí je větší než počet respondentů (52), a to z toho důvodu, že bylo možné zvolit více možností odpovědí.

Jakou funkci plní festival? Poslední dílčí výzkumná otázka zjišťovala názor zúčastněných na funkci festivalu. Zjistili jsme, že námi oslovení respondenti nejčastěji festivalu přisuzují především vzdělávací a kulturní funkci. Tuto odpověď zvolilo 49 dotazovaných (94,23 %). Pro 2 respondenty (3,85 %) plní festival funkci seznamovací a pouze 1 odpovídající (1,92 %) uvedl, že festival naplňuje funkci informační a poradenskou.

8 DISKUSE A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jestli se kulturní akce, kterou v našem případě byl festival „Týden židovské kultury v Holešově“, podílí na vzdělávání a výchově dospělého jedince v oblasti kultury a multikultury.

Bohužel nebylo možné zapojit do dotazníkového šetření všechny jedince, kteří se někdy festivalu zúčastnili. Při interpretaci výsledků výzkumu jsme vycházeli z dat, které jsme získali z odpovědí v dotazníku. Pro naplnění cíle této práce jsou významné odpovědi a názory 52 respondentů, kteří festival navštívili a mohli tak objektivně vyplnit dotazník.

Výsledky zkoumání nejsou překvapující. Vzhledem k tematickému zaměření festivalu, bylo již na začátku výzkumného šetření pravděpodobné, že festival navštěvují lidé, kteří se zajímají o poznávání jiné kultury, tradic, zvyků a náboženství. Podle Balvína (2012, s. 68) *je vzdělávání v oblasti kultur neméně důležité jako výchova. Důvodem je to, že vychovávaný a vzdělávaný dostává komplexní obraz světa, strukturovaný do jednotlivých kulturních systémů jak v oblasti iracionální, emocionální, hodnotové, tak v oblasti racionální, vědomostní.*

Na základě odpovědí se dá předpokládat, že festival své návštěvníky obohatil nejen novými znalostmi, ale rozšířil svým návštěvníkům i kulturní rozhled. Návštěvníci nevnímají festival jen jako kulturní událost, kterou zaplní svůj volný čas, ale naopak jej vnímají jako proces kultivace člověka někdy i s následným využitím poznatků v profesním životě.

Poslední otázka v dotazníku byla zaměřená na zjištění, zdali se účastí na festivalu prohloubily znalosti a kulturní rozhled respondentů. Většina 44 dotazovaných (84,62 %) na tuto otázku odpověděla „ano“. Toto zjištění odpovídá a logicky vychází z předchozích reakcí na otázky v dotazníku. Shrňme-li celý výzkum, zjistíme, že festival všeobecně přispívá k rozvoji lidského kapitálu, a to především v oblasti kultury a multikultury. S tímto tvrzením bezesporu korespondují i uvedené příklady odpovídajících, které se vztahují k otázce č. 10 a 11 (Jsou pro Vás získané informace k něčemu prospěšné, v případě že „ano“ uveďte příklad). Za zmiňované příklady odpovědí uvádíme následující, který vystihuje smysl festivalu, „poznání jiné kultury, zvyků, způsobů uvažování a zamyšlení se nad podobnostmi a rozdíly s naším způsobem života“. Ač se může jevit naše společnost rasistická a xenofobní, můžeme říci, že i přesto jsou u nás lidé,

kteří projevují velký zájem o poznávání jiných kultur a aktivně se o ně zajímají. Za tento aktivní zájem lze považovat právě účast na multikulturně zaměřené akci.

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že jedním z hlavních důvodů návštěvy je poznání jiných kultur, což je z hlediska multikulturní výchovy velmi pozitivní. V praxi by bylo vhodné uvědomit si důležitost tohoto poznatku a využít tohoto zájmu. Výsledkem by pak měla být maximální snaha o to, aby se informace o konání festivalu dostaly k co nejvíce lidem.

9 ZÁVĚR

V teoretické části bakalářské práce jsme se zabývali kulturní andragogikou a její aplikací v praxi. Nejprve jsme se věnovali teoretickým východiskům, kde jsme stručně hovořili o použité literatuře. Dalším tématem této kapitoly bylo vymezení vztahu mezi kulturní andragogikou a andragogikou samotnou. Jako každá oblast, také kulturní andragogika má svou terminologii, kterou jsme se zaobírali v poslední podkapitole první části práce. Ve druhé kapitole jsme se zaměřili na vztah mezi andragogikou a kulturou, kde jsme konkrétně rozebírali v jednotlivých podkapitolách kompetence andragoga, kulturu a kulturní andragogiku či multikulturalitu jako takovou. Vzhledem k zaměření naší výzkumné části jsme věnovali celou třetí kapitolu festivalům. Konkrétně jsme pak hovořili o festivalech v obecné rovině, tedy uvedli jsme jejich význam a dělení. V závěrečné části kapitoly jsme podrobně popsali festival „Týden židovské kultury“, který byl součástí našeho výzkumného šetření, jenž jsme v rámci práce provedli.

V praktické části jsme uskutečnili výzkumné šetření za pomoci dotazníku, který jsme rozdali jak v papírové formě, tak jsme o jeho vyplnění požádali pomocí internetových stránek. Hlavním výzkumným cílem bylo zjistit, zda se festival podílí na vzdělávání a výchově dospělého jedince, a to v oblasti kultury a multikultury. Ze všeobecného hlediska byla naším hlavním výzkumným problémem otázka, jak je veřejností vnímán festival a jaká je jeho úloha ve výchově a vzdělávání dospělých. Z odpovědí, které jsme získali je však zřejmé, že návštěvníci této akce považují festival za výchovně vzdělávací a kulturní. Většina respondentů také navštěvuje tento festival z důvodu poznání nové kultury a jejich tradic. Z obou těchto odpovědí můžeme tedy vyvodit závěr, tedy vyhodnotit cíl naší práce. Lze říci, že se tato kulturní akce podílí na vzdělávání a výchově dospělého jedince, a to v oblasti kultury a multikultury. Domníváme se, že díky odpovědím jsme došli k závěru, že návštěvníci vnímají festival jako přínosný, protože informace získané zde jsou pro ně většinou prospěšné.

Vzhledem k současnému stavu naší společnosti, která se jeví značně xenofobní, je velmi důležité věnovat pozornost oblasti multikulturalismu a multikulturní výchovy, proto považujeme naši práci za přínosnou. V případě festivalu „Týden židovské kultury“ dochází ke spojení teoretického s praktickým, kdy se zde lidé nejen seznamují s informacemi týkajícími se židovství, ale mohou si díky aktivitám, které zde probíhají tuto kulturu i zažít na vlastní kůži. Využití přednášek, besed a různorodých činností v rámci

této kulturní akce je hezkou ukázkou vzdělávání a výchovy dospělých. Toto propojení lze považovat za splynutí kultury a andragogiky. Prostřednictvím tohoto poznání se pak lépe chápe každá cizí kultura, její tradice a zvyky i její vlastní myšlení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BALVÍN, Jaroslav, 2012. *Pedagogika, andragogika a multikulturalita*. Praha: Hnutí R v nakl. Radix. ISBN 978-80-86798-07-3.
- BARŠA, Pavel, 2003. *Politická teorie multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). ISBN 80-732-5020-9.
- BEDNAŘÍKOVÁ, Iveta, 2010. *Kapitoly z Andragogiky I*. Vyd. 2. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-1356-6.
- BENEŠ, Milan, 2003. *Andragogika, teoretické základy*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, s.r.o. ISBN 80-86432-23-8.
- BENEŠ, Milan, 2008. *Andragogika*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2580-2.
- FALTÝN, Jaroslav, *Multikulturní andragogika*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta.
- GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Praha: Paido, edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.
- GIDDENS, Anthony, 1999. *Sociologie*. Praha: Argo. ISBN 80-720-3124-4.
- GULOVÁ, Lenka a Ema ŠTĚPAŘOVÁ, ed., 2004. *Multikulturní výchova v teorii a praxi*. Brno: Katedra sociální pedagogiky Pedagogické fakulty MU v Brně. ISBN 80-866-3314-4.
- HORÁKOVÁ, Hana, 2012. *Kultura jako všelék?: kritika soudobých přístupů*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-807-4191-039.
- HLADÍK, Jakub, 2006. *Multikulturní výchova: (socializace a integrace menšin)*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 80-7318-424-9.
- CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- JOHNSON, Paul, 2007. *Dějiny židovského národa*. Vyd. 2. Překlad Věra Lamperová, Jan Lamper. Praha: Rozmluvy. ISBN 978-80-85336-38-2.
- KRAUS, Jiří et al., 2008. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1415-3.
- KRNINSKÁ, Růžena, 2002. *Kulturologické aspekty řízení lidských zdrojů*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta. ISBN 80-7040-584-8.

MORAVCOVÁ, Klára. Vzdělávací strategie OECD „Celoživotní vzdělávání pro všechny“. In: ŠIMEK, Dušan, ed., 2003. Kurikulum andragogiky: sborník z mezinárodní konference v Olomouci. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta. ISBN 80-244-0638-1.

MUŽÍK, Jaroslav, 2004. *Androdidaktika*. 2., přepracované vydání. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-045-9.

PALÁN, Zdeněk, 2002. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola J. A. Komenského.

PALÁN, Zdeněk, 2003. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola J. A. Komenského. ISBN 80-86723-03-8.

PALÁN, Zdeněk a Tomáš LANGER, 2008. *Základy andragogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-86723-58-7.

PLAMÍNEK, Jiří, 2010. *Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-802-4732-350.

PLESKOVÁ, Marie. Co to přesně Andragogika je, není až tak důležité. In: ŠIMEK, Dušan, ed., 2003. Kurikulum andragogiky: sborník z mezinárodní konference v Olomouci. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta. ISBN 80-244-0638-1.

PRŮCHA, Jan, 2006. Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele. Praha: Triton. ISBN 80-725-4866-2.

PRUSÁKOVÁ, Viera, 2005. *Základy andragogiky I*. Bratislava: Gerlach Print a Univerzita Komenského, Filozofická fakulta. ISBN 80-89142-05-2.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIC, ed., 2008. *Učíme se po celý život*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4779-2.

SAXLOVÁ, Magda a Karel SÝS, 2012. *Moderní židovská kuchařka, aneb, Šoulet a jiné básně*. Brno: CPress. ISBN 978-80-264-0131-5.

SMÉKAL, Vladimír, 2009. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. Barrister & Principal. ISBN 978-808-7029-626.

Strategie celoživotního učení ČR. 2007. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-802-5422-182.

ŠERÁK, Michal, 2009. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, s.r.o. ISBN 978-80-7367-551-6.

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ, 2008. *Vzdělávání a rozvoj podle kompetencí: kompetence v andragogice, pedagogice a řízení*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-86723-54-9.

Internetové zdroje

AGENTURA SCHOK, ©2014. Letní Shakespearovské slavnosti 2014. Shakespeare.cz [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.shakespeare.cz/2014/cz/historie/8/>

RESPEKT INSTITUT, ©2010. Zájmové vzdělávání dospělých 2008. Respektinstitut.cz [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.respektinstitut.cz/clanek-futura-zajmove-vzdelavani-dospelych/>

OUTDOOR FILMS, ©2013. Mezinárodní festival outdoorových filmů 2013. Outdoorfilms.cz [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.outdoorfilms.cz/festival-2013/o-festivalu/>

FESTIVAL DIVADLO, ©2013. Historie festivalu 2013. Festivaldivadlo.cz [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.festivaldivadlo.cz/cs/historie/>

HOLEŠOV JINÝMA OČIMA, ©2004 - 2013. Vývoj židovské obce v Holešově. Holesov.jinak.cz [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://holesov.jinak.cz/zide.php?zide=vyvoj&menu=2>

OLAM, ©2013. Historie týden židovského festivalu. Olam.cz [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.olam.cz/festival/historie.htm>

LITERÁRNÍ JARO ZLÍN, ©2013. O festivalu 2013. Literarnijaro.cz [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://2013.literarnijaro.cz/>

AUTORSKÉ ČTENÍ, ©2013. O festivalu 2013. Autorskecteni.cz [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.autorskecteni.cz/2013/cz/o-festivalu>

KHAMORO, ©2014. Jak svět poznal Khamoro 2013. Khamoro.cz [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.khamoro.cz/index.php/cs/o-nas/historie-festivalu>

PONTOPOLIS, ©2014. O festivalu 2014. Colourmeeting.cz [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.colourmeeting.cz/o-festivalu/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

©	Copyright - autorské právo
Σ	Součet
>	Větší než
<	Menší než
aj.	a jiné
atd.	a tak dále
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
č.	číslo
MAČe	Měsíc autorského čtení
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
resp.	respektive
r.	rok
s.	strana
UNESCO	Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
USA	Spojené státy americké

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Základní znaky dospělosti

Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů

Tabulka č. 3: Věk respondentů

Tabulka č. 4: Místo bydliště respondentů

Tabulka č. 5: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Tabulka č. 6: Povědomí respondentů o festivalu

Tabulka č. 7: Návštěvnost festivalu

Tabulka č. 8: Základní charakteristika respondentů

Tabulka č. 9: Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát

Tabulka č. 10: Frekvence návštěvnosti

Tabulka č. 11: Zaměření festivalu

Tabulka č. 12: Důvod účasti

Tabulka č. 13: Test dobré shody chí-kvadrát

Tabulka č. 14: Prospěšnost získaných informací

Tabulka č. 15: Nejčastěji navštěvované aktivity

Tabulka č. 16: Nejvhodnější možnosti pro kulturně výchovné působení

Tabulka č. 17: Funkce festivalu

Tabulka č. 18: Prohloubení znalostí a kulturního rozhledu respondentů

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Graf č. 2: Věk respondentů

Graf č. 3: Místo bydliště respondentů

Graf č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Graf č. 5: Znájí respondenti festival Týden židovské kultury

Graf č. 6: Návštěvnost festivalu

Graf č. 7: Frekvence návštěvnosti

Graf č. 8: Zaměření festivalu

Graf č. 9: Důvod účasti

Graf č. 10: Prospěšnost získaných informací

Graf č. 11: Nejčastěji navštěvované aktivity

Graf č. 12: Nejvhodnější možnosti pro kulturně výchovné působení

Graf č. 13: Funkce festivalu

Graf č. 14: Prohloubení znalostí a kulturního rozhledu

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I - Dotazník

Příloha P II - Program festivalu z roku 2013

Příloha P III - Rešerše vybrané literatury

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Romana Hanousková a studuji Andragogiku v profilaci řízení lidských zdrojů v neziskové sféře na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Ráda bych Vás požádala o pravdivé vyplnění dotazníku, který je zaměřen na konání multikulturních festivalů, především Týdne židovské kultury v Holešově. Výsledky tohoto výzkumu budou dále zpracovány v mé bakalářské práci, která se nazývá Kulturní andragogika a její aplikace v praxi a jejím cílem je zjištění, zda je možné prostřednictvím tohoto již zmíněného holešovského festivalu vzdělávat a vychovávat dospělého člověka. Dotazník je zcela anonymní.

Děkuji za ochotu.

1. Pohlaví

- žena
- muž

2. Věk

- 20 – 35 let
- 36 – 45 let
- 46 – 60 let
- 61 let a více

3. Místo bydliště

- Holešov
- jiná obec ve Zlínském kraji
-

4. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- základní
- učňovské
- středoškolské
- vyšší odborné
- vysokoškolské

5. Znáte festival Týden židovské kultury v Holešově?

- ano
- ne

Pokud festival neznáte, dále prosím nevyplňujte.

6. Navštívil/a jste někdy festival Týden židovské kultury v Holešově?

- ano
- ne

Pokud jste festival nikdy nenavštívil/a, dále prosím nevyplňujte.

---

7. Kolikrát jste festival navštívil/a?

- pouze jednou
- méně než pětkrát
- více než pětkrát
- účastním se každého ročníku

8. Na jaké aktivity je festival zaměřen?

- pouze přednášky
- pouze umělecké vystoupení
- přednášky, filmové ukázky a hudební vystoupení
- nevím

9. Z jakého důvodu navštěvujete nebo jste navštívil/a tento festival?

- zajímám se o židovskou historii a kulturu
- setkání s přáteli
- ze zvědavosti

10. Jsou pro Vás získané informace k něčemu prospěšné?

- ano
- ne
- nevím

11. Pokud jste v předchozí otázce vybral/a odpověď ANO můžete uvést příklad

12. Jakých aktivit se nejčastěji účastníte?

Zvolte alespoň jednu možnost, maximálně 3 možnosti

- přednášky
- kulturní vystoupení
- filmové projekce

13. Vyberte, která z uvedených možností se Vám jeví pro kulturně-výchovné působení jako nejvhodnější

Zvolte jen jednu možnost

- rádio, televize, internet
- knihy
- festivaly
- jiná

pokud jiná, jaká _____

14. Kterou z uvedených funkcí plní festival?

Zvolte jen jednu možnost

- vzdělávací a kulturní
- informační a poradenskou
- seznamovací

15. Prohloubily se účastí na festivalu Vaše znalosti a kulturní rozhled?

- ano, zcela určitě
- ne
- neumím se vyjádřit

PŘÍLOHA P II: PROGRAM FESTIVALU Z ROKU 2013

Týden židovské kultury

Holešov 21. 7. - 27. 7. 2013

Slavnostní zahájení festivalu
Koncert - Skladby židovských autorů pro dvě violoncella
Dominika a Jiří Hoškovi
Vernisáž výstavy J. Buxbauma
21. 7. - 16,00. - Zámek Holešov

Koncert - Preßburger Klezmer Band
21.7. - 19,00. - Zámecká zahrada

Diskusní fórum: Jaroslav Achab Haidler
překladatel a hebraista
23. 7. - 17,30 - Šachova synagoga

Koncert TRIO MAKABARA
23. 7. - 19,00 - Šachova synagoga

Chaim Kočí - Povídání o židovské gastronomii
- košer, kašrut.....
24.7. - 17,30 - Šachova synagoga

Taneční vystoupení spojené s výukou židovských tanců skupina RUT
26. 7. - 17,30 - Náměstí Dr. E. Beneše

Koncert při svíčkách - Alexandr Shonert
26. 7. - 21,00 - Šachova synagoga

Speciality židovské kuchyně
21. - 27. 7. - Restaurace Starý Pivovar

XIII. ročník festivalu se koná pod záštitou starosty města Pavla Svobody a Velvyslanectví Státu Izrael.
Festival se koná za podpory Ministerstva kultury.
Podrobný program festivalu najdete na: www.olam.cz a v Informačním centru - tel.: 571 160 890.

Neděle 21. července

16.00 Slavnostní zahájení

Koncert Jiřího a Dominiky Hoškových. „Skladby židovských autorů pro dvě violoncella“

- dále Jiří Hošek: židovské melodie pro dvě violoncella;
- David Popper: Suita pro dvě violoncella op. 16.

Zámek Holešov – velký sál

17.30 Vernisáž Jindřicha Buxbauma

- fotografie

Zámek Holešov – velký sál

19.00 Preßburger Klezmer Band

Koncert přední klezmerové kapely z Bratislavy. Koncert se koná ve spolupráci s Ústředním zväzom židovských náboženských obcí v SR.

Zámecká zahrada

Pondělí 22. července

19.00 Corda magico

Koncert Holešovského komorního souboru

Šachova synagoga

20.30 Beseda s Pepi Lustigem

a Romanem Vávrou

s promítáním filmu „Pisničkář, který nezemřel“ o Karlu Hašlerovi. V titulní úloze Arnošt Lustig.

Šachova synagoga

Úterý 23. července

17.00 Diskusní fórum o židovství

moderuje Jaroslav A. Haidler, přední český hebraista a překladatel

Šachova synagoga

19.30 Koncert Trio Makabara

Pod názvem MAKABARA trio se skrývá dívčí vokální trio, které tvoří Marie Vostatková, Kateřina Uličná a Barbora Janová, absolventky konzervatoře Jana Deyla v Praze. Soubor, který vznikl v r. 2004 ještě na půdě konzervatoře, se v současné době zabývá interpretací hebrejských a židovských písní ve spolupráci s doc. Tomášem Novotným, sborníkem ostravského souboru ADASH Ostravské university. Odrazovým můstkem bylo vítězství v prestižní mezinárodní soutěži mladých hudebníků (Young Soloist Awards) v USA v roce 2007. Na tento úspěch navazovalo několik koncertů ve Spojených státech (Washington, Houston, Baltimore atd.). Trio, pravidelně vystupující na domácích pódiích získalo též 2. místo v mezinárodní soutěži pěveckých ansámbľů ve Stonavě v roce 2010 a 1. místo na mezinárodním hudebním festivalu Květnová fantazie v roce 2012.

Šachova synagoga

Více zde: <http://www.makabara.cz/>

21.00 Stopy, fakta, tajemství

Dokumentární pořad ČT o posledním přednacisticím pogromu v Holešově v r. 1918

Šachova synagoga

21.30 Tvoje slza, můj déšť

Film Evy Lustigové o jejím otci Arnoštu Lustigovi

Šachova synagoga

Středa 24. července

17.30 Chaim Kočí - beseda na téma košer

- kašrut

Chaim Kočí - předseda posvátného bratrstva Chevra kadiša.

Šachova synagoga

21.00 Zmrzlina na klacku

Izraelský film z roku 1978. Příběh dospívající mládeže, která řeší svá životní dilemata.

Český dabing.

Vhodný od 18 let!

Zámek Holešov – New Drive klub

Čtvrtek 25. července

17.30 Chaim Kočí - Židovská gastronomie - beseda

Po ukončení besedy se uskuteční židovská škola aneb volná diskuse k uplynulé besedě pod vedením Chaima Kočího.

Mezi besedou a diskusí se uskuteční degustace výrobků firmy Rudolf Jelínek.

Šachova synagoga

21.00 Jentl

Americký film o dívce, jenž toužila vystudovat rabínskou akademii. V titulní roli a režie Barbra Streisandová.

Šachova synagoga

Pátek 26. července

17.30 Vystoupení skupiny Rut včetně výuky tanců.

Náměstí Dr. E. Beneše

19.30 Beseda ing. Vykoukala o Čs. pomoci Izraeli v roce 1948

Šachova synagoga

21.00 Koncert při svíčkách

Alexander Shonert a Natalie Shonertovi.

Šachova synagoga

Sobota 27. července

16.00 Přednáška na téma Romský holocaust

PhDr. J. Horváthová, ředitelka Muzea romské kultury v Brně.

Šachova synagoga

17.30 Boží hody aneb jak jedli Židé v Čechách a na Moravě.

Beseda Jiřího Richtera

Šachova synagoga

19.00 Koncert Holešovské romské kapely Gipsy Gabor

Náměstí Dr. E. Beneše

21.00 Cikáni jsou do nebe

Moldavský film.

Šachova synagoga

21.7. - 27.7. (11.00 - 20.00)

Součástí festivalu bude i nabídka tradičních židovských jídel.

Restaurace Na Starém pivovaru.

PŘÍLOHA P III: REŠERŠE VYBRANÉ LITERATURY

1. PAVEL BARŠA – POLITICKÁ TEORIE MULTIKULTURALISMU

Kniha popisuje různé pojmy, které úzce souvisejí s multikulturalismem. Objasňuje rozdílné multikulturní politiky a seznamuje čtenáře s mezikulturním soužitím v USA, Austrálii, Kanadě a západní Evropě. Z mezikulturního soužití v jiných státech navrhuje možná východiska v rámci soužití Čechů a Romů.

BARŠA, Pavel, 2003. *Politická teorie multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). ISBN 80-732-5020-9.

2. IVETA BEDNAŘÍKOVÁ - KAPITOLY Z ANDRAGOGIKY I.

Publikace od Ivety Bednařikové – Kapitoly z andragogiky byla vydána roku 2010 jako dotisk materiálu z roku 2006 Univerzitou Palackého v Olomouci. Kniha nabízí základní teoretické poznatky využitelné pro práci s lidmi, pro výkon činnosti v povoláních kde se pracuje s dospělými, ve sféře jejich vedení, vzdělávání, výchovy, ale i v oblasti péče o ně, včetně pomáhajících profesí. V této publikaci je kladným prvkem členění kapitol, ale také samotná forma a uspořádání informací. Kniha obsahuje vysvětlivky, příklady, úkoly, otázky k zamyšlení, kontrolní otázky, shrnutí kapitol, testy a klíče.

BEDNAŘÍKOVÁ, Iveta, 2010. *Kapitoly z Andragogiky I*. Vyd. 2. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-1356-6.

3. MILAN BENEŠ - ANDRAGOGIKA

V publikaci Andragogika z roku 2008 navázal Milan Beneš na knihu Andragogika – teoretické poznatky z roku 2003, kterou doplnil o novější poznatky a modernější přístupy. Z knihy je zřejmé, že o andragogiku je větší zájem než v minulosti, a že tento zájem projevuje jak široká veřejnost, tak i lidé z řad politiků a vládních organizací. Studium andragogiky bylo rozšířeno na mnohé univerzity a stojí za připomenutí, že andragogické bádání je neustále propojeno s kolegy na Slovensku. Předmětem této publikace je andragogika v celém svém rozsahu. Čtenář získá

informace od základních pojmů andragogiky, přes vznik a rozvoj, organizování vzdělávání dospělých až po roli státu a nové trendy. Kniha je napsána velmi přehledně a je ocenitelná posloupností a logičností studijního materiálu.

BENEŠ, Milan, 2008. *Andragogika*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2580-2.

4. ANTHONY GIDDENS - SOCIOLOGIE

Jedna z podstatných knih o sociologii, která přináší čtenáři souhrnný pohled na problematiku sociologie. Kniha je rozdělena do 21 kapitol a čtenáře blíže seznamuje s pojmy, jako jsou: kultura, socializace, role, statusy, typy společnosti i pohlaví a sexualita. Velkým přínosem pro čtenáře je z hlediska přehlednosti glosář základních pojmů a glosář důležitých termínů. S určitostí lze říci, že se jedná o neocenitelnou publikaci pro studenty sociologie, ale také pro naprosté laiky bez znalostí.

GIDDENS, Anthony, 1999. *Sociologie*. Praha: Argo. ISBN 80-720-3124-4.

5. PAUL JOHNSON – DĚJINY ŽIDOVSKÉHO NÁRODA

Autor se v publikaci snaží ukázat podstatu samotné historie a křesťanské civilizace. Kniha přináší spoustu zajímavých faktů a poznatků o židovském národě. Historie židovského národa je popsána také v době středověku nebo v období druhé světové války. Pojmy jako tóra a talmud jsou v knize blíže specifikovány a i nezasvěcený čtenář pochopí jejich význam. Velmi zajímavou pasáží je historie rodu Rothschildových. Tato kniha je nejen znamenitou kronikou v čase a prostoru, ale i sjednocením a dramatem. Kniha dává současně jako kdyby nahlédnout na odchýlenou stranu naší vlastní rozporuplné civilizace.

JOHNSON, Paul, 2007. *Dějiny židovského národa*. Vyd. 2. Překlad Věra Lamperová, Jan Lamper. Praha: Rozmluvy. ISBN 978-80-85336-38-2.

6. ZDENĚK PALÁN A TOMÁŠ LANGER – ZÁKLADY ANDRAGOGIKY

Jedná se o odbornou publikaci, která je vhodná jak pro studenty oboru andragogika tak i pro laickou veřejnost. Velkým pozitivem této publikace je propojení teoretické složky s praktickou. Toto propojení přináší čtenáři okamžité promítnutí teorie do praxe a tak i snadnější pochopení problematiky. Kniha prezentuje historické souvislosti vývoje andragogiky a v uceleném pojetí znázorňuje andragogiku jako vědu. Přibližuje veřejnosti pojmy související s andragogikou a podrobněji rozebírá vztah mezi andragogikou a pedagogikou. Jsou představeny i jednotlivé subdisciplíny andragogiky, např. kulturní andragogika, personální andragogika, sociální andragogika a také gerontagogika. Jako jiné publikace se i tato zabývá vzděláváním dospělých a dalším vzděláváním dospělých v ČR a ve světě. Jsou ukázány cíle andragogiky, kompetence andragogů a také metody a formy vzdělávání. Autoři publikace se nezapomněli zmínit také o aktuálních problémech andragogiky.

PALÁN, Zdeněk a Tomáš LANGER, 2008. Základy andragogiky. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-86723-58-7.

7. MILADA RABUŠICOVÁ A LADISLAV RABUŠIC – UČÍME SE PO CELÝ ŽIVOT?

Tato publikace obsahuje dvě části. První část obsahuje kapitoly, které přibližují celoživotní učení a vzdělávání dospělých v politických dokumentech a seznamuje čtenáře s teoretickým kontextem a metodologickými východisky. Stěžejním obsahem první části jsou další jednotlivé kapitoly, které přinášejí ucelený přehled v postavení dospělých v základních formách vzdělávání. Jedná se o formální, neformální a informální vzdělávání. Autoři v této knize představují i motivaci dospělých k celoživotnímu učení, které je samozřejmě provázeno i bariérami ve vzdělávání dospělých. Tyto bariéry, které bez pochyby brání v tomto vzdělávání, jsou v publikaci také představeny. Druhá část publikace obsahuje kapitoly analyzující jednotlivé oblasti vzdělávání dospělých. Jedná se o neformální vzdělávání, profesní vzdělávání, vzdělávání v souvislostech s informačními a komunikačními technologiemi, zájmové vzdělávání, občanské vzdělávání, rodinné vzdělávání, environmentální vzdělávání a vzdělávání seniorů. Poslední kapitola druhé části se věnuje poradenství

pro vzdělávání dospělých v celoživotním učení a tomu, jak a zda vůbec si lidé v této oblasti nechávají poradit.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIC, ed., 2008. Učíme se po celý život. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4779-2.

8. MICHAL ŠERÁK – ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Knih se zaměřuje na celoživotní vzdělávání a celoživotní učení. Specifikuje profesní vzdělávání dospělých a blíže se věnuje charakteristice volného času. Volný čas je vysvětlen ze všech hledisek (funkce, vývoj, aspekty, atd.). Ve třetí kapitole se autor věnuje oboru, který ho inspiroval k názvu celé publikace. Jedná se o zájmové vzdělávání dospělých. Tato forma vzdělávání je podrobněji rozvedena a vysvětlena. Autor seznamuje čtenáře se základní charakteristikou zájmového vzdělávání dospělých a uvádí definici tohoto vzdělávání. Také jsou představeny cíle a funkce zájmového vzdělávání.

ŠERÁK, Michal, 2009. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, s.r.o. ISBN 978-80-7367-551-6.